

De Proosdij koerier

4

Foto omslag: Botshol | Prijs € 4,90

fotografie: Jaco Kroon - www.peploen.nl

CONFLICT OVER EEN EENDENKOOI IN WAVERVEEN

ARM EN RIJK

NIEUW ONDERZOEK NAAR HET PROOSTENHUIS TE MIJDRECHT

Verenigingsnieuws

Terugblik 6 oktober: dank Rabo DichtbijFonds

Het was zaterdag 6 oktober een bijzonder gezellige bedoening in het Vinkeveense Dorpshuis. Die dag hadden we 's morgens en 's middags diverse lezingen en een aantal regionale instellingen presenteerde hun historische activiteiten. Een lezing van de heer Dix over de herkomst van families uit Duitsland leverde veel uitleg over de mogelijkheden om hier onderzoek naar te doen. Ook de workshop pijpenkoppen determineren vond gretig aftrek evenals het oral history project rond de Gagelweg en de openstelling van het documentatiecentrum van de vereniging.

Bij de afsluiting van de 'dag van de geschiedenis', die mede mogelijk was gemaakt door het Rabo DichtbijFonds, bleek dat Melissa Willemsen het mooiste verhaal had geschreven en dat Ferhan Balci de mooiste tekening had gemaakt. De Mijdrechtse meisjes waren hiermee de trotse hoofdprijswinnaressen van de door onze vereniging uitgeschreven teken- en verhalenwedstrijd rond het thema 'arm en rijk'. Elders in deze koerier meer aandacht hiervoor.

Digit@le nieuwsbrief

Sinds vorig jaar geven we met enige regelmaat een digitale nieuwsbrief uit. Elke maand proberen we u via dit bulletin op de hoogte te stellen van de laatste nieuwtjes aangaande onze vereniging en de regionale historie. Ontvangt u nog altijd onze nieuwsbrief niet? Jammer, want de laatste actualiteiten en nieuwtjes plaatsen we niet meer in de Proosdijkoerier.

Dus wilt u net als enkele honderden andere betrokkenen toch goed op de hoogte blijven, meld u dan eenvoudig aan door uw naam en e-mailadres in te vullen op de homepage van de website van de historische vereniging. U ontvangt dan ook regelmatig de nieuwsbrief.

In deze Proosdijkoerier

114 Verenigingsnieuws	138 Gezocht: Sporen van de Tweede Wereldoorlog in De Ronde Venen
115 Anagram kerstgedachte	140 Arm en rijk
116 De gemeente Mijdrecht, vanaf 1946 [1]	142 Nieuw onderzoek naar het Proostenhuis te Mijdrecht
122 Willem Berkelaar, de laatste palingvisser	145 Een nieuwe ambtswoning voor de burgemeester
126 Het verhaal achter een verhaal	146 Surfen op het web [13]
130 Conflict over een eendenkooi	148 Gebouwen met een geschiedenis
131 Nostalgie gepaard met gezelligheid	149 Activiteitenprogramma
132 Heeft u ze ook nog? Die oude klassenfoto's	150 Bezoek aan de tentoonstelling "Nieuws uit het verleden"
134 Van armenzorg naar zorgcentra en verder	151 Nieuwe leden - Redactioneel - Colofon

Anagram kerstgedachte

Als je verhalen schrijft voor een historisch blad dan is een zekere filosofische inslag bijna niet te voorkomen. Bepaalde historische ontwikkelingen leveren nu eenmaal niet voor iedereen dezelfde beleving op. Conclusies trekken op basis van beschreven feiten is een gewaagde onderneming. Die beschreven feiten worden nu eenmaal altijd door de schrijver gekleurd weergegeven. En iedereen voor zich heeft bij de uitgewerkte verhalen een eigen interpretatie. Feitelijk is dan zelden voor alle lezers hetzelfde gebeurd, hetgeen overigens nogal eens tot uiterst vervelende misverstanden kan leiden.

Geen enkel historisch persoon is in staat geweest de loop van de gebeurtenissen zo te beïnvloeden, dat ruzies of zelfs oorlogen voorkomen konden worden. Heel soms krijgen mensen met een bepaalde charismatische uitstraling een grote schare volgelingen, maar nog nooit is onze wereldbevolking eenduidig in ideeën geweest. In het verleden is deze lastige situatie voor de mensheid al bijzonder vaak beschreven. Jaren geleden kwam ik ook persoonlijk tot de ontvullende conclusie, dat een directe invloed op het totale wereldgebeuren een schier onhaalbare zaak is.

Kerstmis is een periode waarbij we ons extra bezinnen op de zin van het bestaan, de hang naar vrede en een voor iedere betrokkene gelukkige samenleving. Laten we er met elkaar in ieder geval naar streven dat de ideale samenleving in onze nabijheid bewerkstelligd wordt. Mensen hebben elkaar nodig en willen graag in gepaste saamhorigheid invulling geven aan hun dagelijks bestaan. Niet zelden wordt dit loffelijke streven gedwarsboomd door personen, die afwijkende gedachten hebben of zich door gedragingen buiten de sociale gemeenschap plaatsen.

Ook in De Ronde Venen, in onze Proosdijlanden, is het samen werken aan een gezonde, leefbare omgeving een doel van de meeste betrokkenen. Pogingen om dorpsgenoten samen te brengen of te laten meewerken aan gezamenlijke initiatieven verdienen daarbij alle steun. Quasi nonchalant reageren met het excuus, dat het allemaal toch niks oplevert, is de doodsteek voor die initiatieven, die juist gericht zijn op een positief resultaat voor allen.

Raar genoeg houden we ons dit elk jaar en al vele honderden jaren achtereen voor. Steeds opnieuw doen we pogingen om het zo goed mogelijk te realiseren en hebben we goede voornemens voor de toekomst. Toch heeft het zelden een blijvend resultaat en nog minder bereiken we de totale mensheid. U heeft de komende weken (maanden, jaren) net als ieder medemens opnieuw de kans om mee te werken een aan prettige leefomgeving. Veel meer dan op een positieve manier aan elkaar denken, elkaar helpen en 'er te zijn voor elkaar' is daarbij niet nodig.

Waarschijnlijk komen we dan toch weer een stapje dichterbij die samenleving, die we met elkaar zo graag hebben. Ik zou er in ieder geval heel verguld mee zijn. Ijs en weder dienende is deze opdracht ook voor de betrokkenen bij onze vereniging een mooie uitdaging voor 2013. Zelden zult u zo gemotiveerd aan een nieuw jaar hebben kunnen beginnen als deze keer, juist na lezing van ons prachtige kwartaalblad, dat in deze editie weer diverse verhalen biedt over de regionale geschiedenis!

“U gaat uw lidmaatschap van de Historische Vereniging De Proosdijlanden aan voor onbepaalde tijd en dat lidmaatschap wordt telkens automatisch voor een jaar verlengd. Daar hoeft u niets voor te doen. U kunt uw lidmaatschap opzeggen uiterlijk vier weken voor het begin van een nieuw kalenderjaar. Als lid van de vereniging ontvangt u De Proosdijkoerier en na aanmelding hiervoor via de website ook onze digitale nieuwsbrief”.

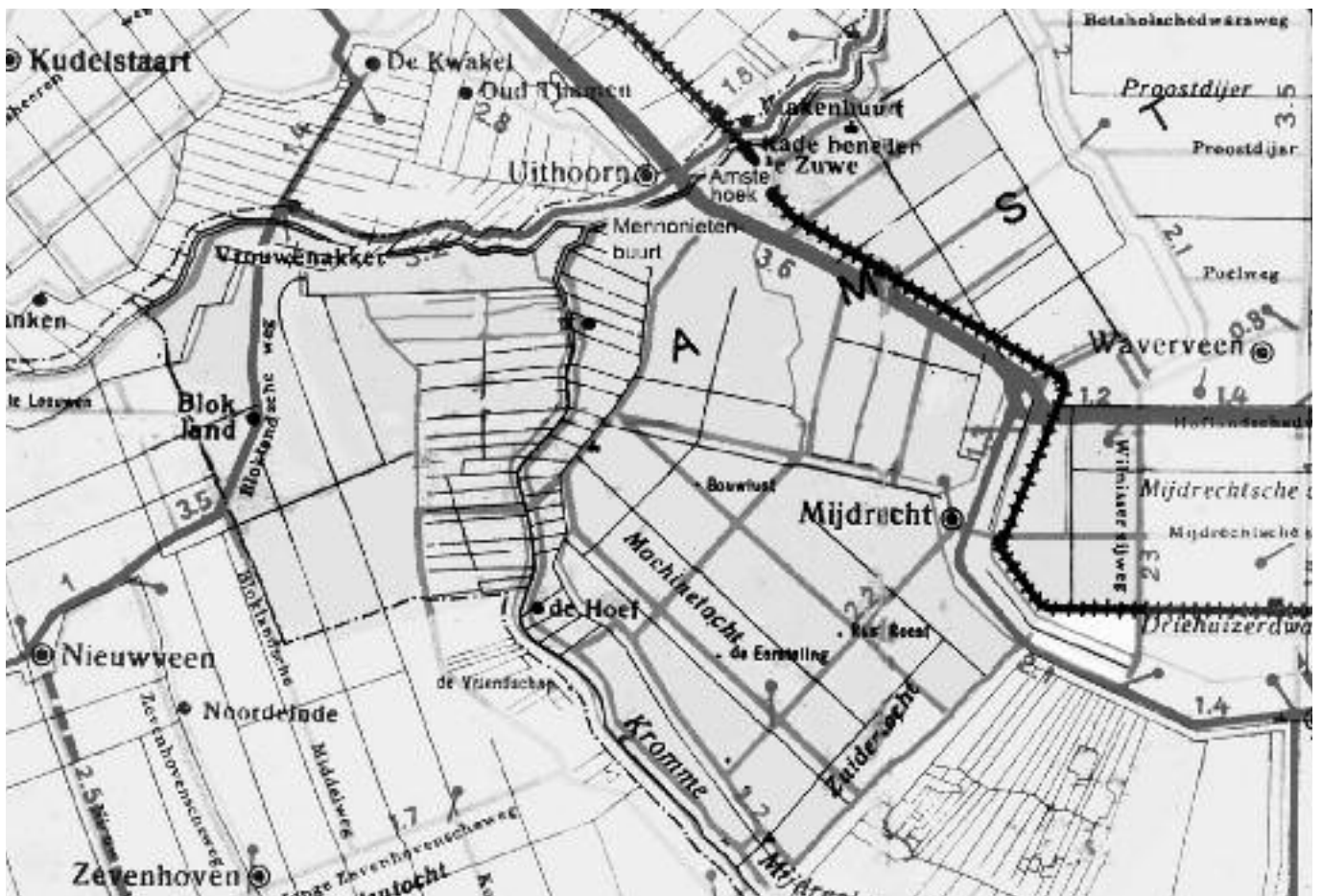
De gemeente Mijdrecht

In het najaar van 2011 heeft de Historische Vereniging mij van de straat weten te houden met de opdracht tot het samenstellen van de hoofdstukken over de periode na 1946 voor het boek “Vinkeveen - van Demmerik tot Waverveen”. Daarbij viel er niet aan te ontkomen me te verdiepen in de naoorlogse jaren van vergelijkbare naburige plaatsen. Vooral Mijdrecht was als vergelijkingsmaatstaf belangrijk. En ook wel handig: het Mijdrechtse archief bevindt zich immers eveneens in het Regionaal Historisch Centrum Vecht en Venen te Breukelen. Na afronding van de werkzaamheden aan het boek over Vinkeveen ging ik het zonde te vinden om niets te doen met het inmiddels ontstane dossier “Mijdrecht”. Ten opzichte van de periode vanaf 1946 bestond er bij mij een positief vooroordeel, in de trant van “Mijdrecht, groei, industrie, dat zal dus wel interessant zijn.” Dit vooroordeel is gaandeweg bevestigd. De verleiding was groot om van acquit* te gaan met de beschouwingen en onderwerpen uit de allereerste gemeenteraadsvergaderingen vanaf 14 november 1945. Echter, het lijkt me zinnvoller om eerst een schets te verzorgen van de gemeente zelf, vlak na de oorlog.

Het dorp Mijdrecht, geenszins centraal gelegen en niet groot

In de gemeente Mijdrecht anno 1946 vormde het gelijknamige dorp in geografisch opzicht geenszins het middelpunt. Integendeel, de dorpskern bevond zich in het oostelijke deel, met Vinkeveen & Waverveen en vooral

Wilnis dicht in de buurt. Gebiedsdelen zoals Vrouwenakker en Blokland daarentegen waren veraf gelegen. Niet alleen hemelsbreed, maar nog nadrukkelijker qua af te leggen kilometers. Het is samensteller dezes niet gelukt een gemeentekaart van vlak na de oorlog te bemachtigen; in plaats daarvan onderstaande reconstructie.

* Acquit, in het biljartspel, de eerste stoot.

vanaf 1946 [1]

Centraal Bureau voor de Statistiek, afd. Gemeene Tellingen

VOLKS- EN BEROEPSTELLING 31 MEI 1947

Gemeente: Mijdrecht

Tabel 1. Bevolking in elk der onderdelen van de gemeente

Blad 1

Wijk- nummer	Onderdeel der gemeen Naam	Code- cijfer	Bevolking, wettende in				Totale bevolking		
			woningen en „andere bewoonde ruimten“		gestichten en instellingen		männli-	vrouwen	Totaal
			männli-	vrouwen	männli-	vrouwen			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	Mijdrecht	00	931	905	16	35	947	940	1887
	Eerste en Tweede Bedijking	01	221	209			221	209	430
	Derde Bedijking	02	202	153			202	153	355
	Kromme Mijdrecht en Hoef	03	404	420			404	420	824
	Vrouwenakker [geaccelluleerd]	04	99	111			99	111	210
	Blokland	05	83	61			83	61	144
	Tolder Groot Mijdrecht	06	97	100			97	100	197
0	Wijk <u>Mijdrecht</u>		2031	1959	16	35	2053	1994	4047
	Mennonietenbuurt	10	160	156			160	156	316
	Amstelhoek	11	201	189			201	189	390
	Amstelkade	12	206	190			206	190	396
1	Wijk <u>Gebied bij Uithoorn</u>		567	535			567	535	1102
	Varende schepen						5	6	11
	Woonschepen						5	4	9
	Totaal		2604	2494	16	35	2632	2539	5171

De schets geeft aan dat het Mijdrecht niet meezit, als centrale plaats binnen de gemeente: tot 1989 was de ligging binnen de gemeente Mijdrecht te oostelijk 'voor mooi'. Na 1989 ging een groot deel van het westelijk gebied over naar Zuid-Holland, i.c. naar de toenmalige gemeente Liemeer. De plaats Mijdrecht geraakte daardoor binnen de gemeente De Ronde Venen relatief dichtbij Zuid-Holland gesitueerd. Sinds de verrijking van de gemeente De Ronde Venen met de oostelijke gebieden Abcoude en Baambrugge kan het volgende worden gezegd: vroeger was de ligging van Mijdrecht binnen de gemeente te oostelijk, thans te westelijk: "wat je met Mijdrecht ook doet, het is ook nooit goed ...".

Het dorp Mijdrecht stelde qua omvang en inwonertal geen grote plaats voor. In 1946 was het aantal inwoners geringer dan van het dorp Vinkeveen, terwijl de gemeente Mijdrecht meer inwoners telde: Vinkeveen & Waverveen noteerde ten tijde van de volkstelling per 31 mei 1947 een aantal van 4.883; voor de gemeente Mijdrecht werd door het Centraal Bureau voor de Statistiek een aantal van 5.174 geturfd. Bovenstaande illustratie

maakt tezamen met de eerdere duidelijk dat de gemeente Mijdrecht in 1947 uit uitgestrekte buitengebieden bestond en daarnaast ook uit andere belangrijke bebouwde kommen, zoals Amstelhoek, Mennonietenbuurt en in mindere mate Vrouwenakker.

De gemeente Mijdrecht, geenszins een homogeen geheel

Wanneer iemand vanuit Blokland per se in Mijdrecht moest zijn, verliep de reis eerst via Vrouwenakker naar de provincie Noord-Holland. Aldaar aanbeland, volgde er kilometers lang een voortzetting op Uithoorns grondgebied aan de noordkant van de Amstel naar de Irenebrug,

Een reis vanaf Vrouwenakker via de zuidkant (dus langs de Ruigekade), was niet mogelijk: een groot deel van deze kade was toentertijd niet van een wegdek voorzien en vormde derhalve geen openbare weg. Direct na het passeren van de Irenebrug werd bij de Amstelhoek/Mennonietenbuurt eindelijk weer Mijdrechts grondgebied bereikt. Een veel kortere reis via De Hoef zat er rond 1946 nog niet in.

Vanaf 1939 had het gemeentebestuur af en toe de mogelijkheden te bezien om Blokland wat dichter bij Mijdrecht te brengen door middel van de aanleg van een weg op het voormalige spoorbaantraject Uithoorn-Alphen aan den Rijn. De HESM lijn Uithoorn-Alphen, de zogenaamde "Bonenlijn", was per 1 januari 1936 opgeheven. De gemeente beoogde een wegverbinding te realiseren vanaf de Ringdijk derde bedijking tot aan de grens van de gemeente Zevenhoven. In 1946 hadden welgeteld 64 ingezetenen van De Hoef en Blokland een verzoek bij de (tijdelijke) gemeenteraad ingediend tot de aanleg van een dergelijke verbinding.

Toen de gekozen gemeenteraad zich eind 1946 over het verzoek boog, bleek dat het benodigde perceel inmiddels in het bezit was geraakt van D. Spelt te Nieuwveen, iemand vol vastberadenheid tot niet verkopen. Niet alle raadsleden beschouwden de opstelling van Spelt als een probleem. Naar de mening van L. van Dijk gaapte er een belangrijke kloof tussen enerzijds de behoefte aan de weg en anderzijds de daaraan verbonden kosten. Daarnaast zouden - volgens Van Dijk - velen het adres aan de tijdelijke raad hebben getekend, die bij de aanleg niet het minste belang zouden hebben. In ieder geval heeft de heer Spelt ervoor gezorgd dat er in de periode van 1939-1960 op het gemeentehuis een lijvig dossier omtrent de grondverwerving ging ontstaan, in plaats van de wegverbinding.

De inwoners van Vrouwenakker en Blokland hadden heel weinig met Mijdrecht. Voor de kerk-, school- en de 'winkelgang' wees men zich aan op Nieuwveen, Zevenhoven, De Kwakel en ook wel Uithoorn. En Mijdrecht had niet veel met deze veraf en geïsoleerd gelegen gebiedsdelen. Het gaat evenwel te ver om de naam Blokland vanuit Mijdrechts perspectief in verband te brengen met "Blok aan het beenland". De naam van het gebied heeft daarentegen te maken met 'beloken land', i.c. omsloten percelen, die buiten de omringende ontginningen zijn gebleven.

Rest de vraag, waarom Zevenhoven en Nieuwveen eeuwenlang tot Holland hebben behoord en het in meerdere opzichten bijbehorende gebied van Blokland tot de Stichtse Proosdijlanden, i.c. tot Mijdrecht. Dat had te maken met een arbitrale uitspraak in 1254, naar aanleiding van bijzonder duurzame onenigheid over de grens

in het veengebied ten westen van Mijdrecht. Het is alleen bekend, dat de abt van Sint Truiden destijds als arbiter optrad. Over zijn beweegreden(en) om inzake Blokland in het voordeel van het Sticht - en dus van Mijdrecht - te fluiten, is niets bekend.

Niet alleen de Bloklanders voelden zich nauwelijks op Mijdrecht aangewezen, ook de bewoners van de belangrijke dorpskernen Amstelhoek en Mennonietenbuurt hadden meer op met zeer nabije buur Uithoorn dan met het 'afstandelijke' familielid Mijdrecht. In 1940 werd door een aantal inwoners zelfs een verzoek gedaan tot samenvoeging van hun woonkernen met de gemeente Uithoorn. In Mijdrecht werd dat verzoek afgewezen en anders had men dat in Utrecht wel gedaan: de samenvoeging met Uithoorn zou immers ook een wijziging van de provinciegrens hebben betekend, terwijl de Amstel juist zo'n natuurlijke scheiding vormde. Dat de bewoners van de woonkernen deze wens koesterden was begrijpelijk: in allerlei praktische opzichten waren zij op Uithoorn aangewezen: qua scholen, kerk, verenigingen, winkels en vaak ook werk. Maar Amstelhoek kon ook van belang zijn voor bewoners van Uithoorn: de in 1927 in gebruik genomen Kruiskerk aan de Piet Heinlaan was 'de Gereformeerde kerk van Uithoorn'.

De inwoners: hun aantal, leeftijd, religie en beroepen.

Het inwonersaantal voor de gemeente Mijdrecht per 1 januari 1947 van 5.124 werd reeds genoemd en dat waren er 41 meer dan per 1 januari 1946 (5.083). Laatst vermeld aantal is opmerkelijk, gelet op de stand per 1 januari 1940, namelijk 4.618: een stijging derhalve van 465 gedurende de oorlogsjaren. Dat komt neer op een groei van gemiddeld 93 per (oorlogs-)jaar en dat is veel in verhouding met de vooroorlogse jaren en ook met 1946.

In de periode van 1930-1940 vond er een gestage uittocht van hoofdzakelijk jongeren plaats en daardoor bleef het bewonersaantal min of meer gelijk. Ook in 1946 trad er nog een vestigingstekort op: 372 Mijdrechtenaren vertrokken naar elders, terwijl er een import plaats had van 275. Echter, 1946 werd het eerste jaar van de zogenaamde babyboom en dat leidde tot een aanwas van 180. Daar stond in 1946 een sterftecijfer van 42 tegenover, met als resultaat de 'groei' van 41.

NIEUWJAARSRECEPTIE

DONDERDAG 10 JANUARI 2013 [ZIE PAG. 131]

Centraal Bureau voor de Statistiek, ald. Algemene Tellingen
VOLKS- EN BEROEPSTELLING 31 MEI 1947

Gemeente: *Mijdrecht* Provincie: *U* Blad 4

Tabel 6A. Bevolking naar leeftijdsklassen en voornaamste kerkgenootschappen

Leeftijdsklasse	Rooms-katholiek		Ned. Hervormd		Overl. Eeklen		Overl. Kerken (est. 711)		Overl. Eeklen		Overl. Gen.		Evang. Luthers		Doopt. unie		Remonstr.		Israel. Geloofsgen.		Overige kerkgen.		Overl. kerkgenootschap		Totaal		
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
0-15 jaar	150	110	250	265	157	158	4	5	5	3	22	22			1	1			5	8	39	39	958	916			
15-20	107	85	82	71	46	58	2			2	4	2			2						14	11	257	234			
21-25	78	82	63	43	36	30				2	4			3	1						7	4	185	187			
25-29	210	211	191	173	86	96	4	5	2	8	9			1	1				3	4	20	16	505	517			
30-39	111	105	96	91	49	58	1	1	1	1	1			1						3	27	11	282	281			
40-49	111	122	112	121	49	46	2	2			3	5	1	2	4	3			1			14	6	297	308		
50-59	28	26	14	19	11	11																2		50	57		
60 en ouder	50	29	35	29	11	19																2		98	79		
Totaal	1138	1085	843	815	440	458	18	12	8	8	65	44	1	7	10	4			4		9	15	125	87	2632	2539	

Tabel 6B. Enkele kleinere kerkgenootschappen (begrepen in kolom 20 t/m 23 van tabel 6A)

Oud-katholieke kerk	Wesl. Hervormd		Hervormd Apoc. Zendinggen. v. Overl. Apoc.		Hervormd Apoc. Zendinggen. in Nederland		Oud-Cathol. Gemeente		Pentec. beweging (sch. Luther)		Sjaiten		Nieuw-Evangelische Gemeente		Pastoraal zending		Leger des Heils		
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	
1	2													2					

Tabel 7. Bevolking naar werking en nationaliteit

Werking	Nederlanders		Nederlands onderdanen		Duitsen		Beger		Sjaiten		Fransen		Indiërs		Japen		Overige		Overige		Zonder nationaliteit		Totaal	
	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V	M	V
Nijverheid	500	35																					580	76
Landbouw	534	107																					535	107
Vissers en jacht	6																						6	
Handel en verkeer	283	21																					283	21
Oed. en leer. en ver. wesen	6	4																					6	4
Chemid., vlij. bet., andere	72	13																					72	13
Huishoud. diensten	1	130																					1	131
Beroep onbekend																								
Tijdelijk niet-werkenden	101	7																					101	7
Dagondere. gestel. (14 p. 60)	63	39																					63	39
Zonder beroep	983	5058																					985	2061
Totaal	2629	2534																					2632	2539

De volkstelling per 31 mei 1947 rapporteerde niet alleen een totaal van 5.171 inwoners, maar specificeerde ook naar leeftijd. Van 'vergrijzing' was toentertijd totaal geen sprake: slechts 284 personen (dus slechts 5,5%) waren 65 jaar of ouder. Daarentegen was er jeugd in overvloed, gelet op de score van 2.365 (= 45,7%) voor de categorie t/m 20 jaar. En binnen deze overheersende categorie domineerde de 1.874 tellende leeftijdsklasse van 0 t/m 15 jaar, een categorie die met ere genoemd mag worden: deze omvat immers een aanzienlijk deel van de huidige Proosdijkoerier-lezers.

Op basis van de volkstelling 1947 is het geen heidens werk om de verdeling naar religie nader te bezien. Het totaal aantal van 5.171 bestond uit een protestantse bijdrage van 2.736 (52,9%), een rooms-katholieke van 2.223 (43,0%) en een onkerkelijke van 212 (4,1%). De verhouding 2.736 : 2.223 komt neer op een percentageverhouding tussen protestant - katholiek van 55 : 45. In Vinkeveen en Waverveen gold tezelfdertijd een verhouding van 40 : 60.

Dat de r.-k. gezinnen in ieder geval vlak na de oorlog over het algemeen kinderrijk waren, is een feit. "Maar", hoor(de) je in dit verband dan vaak opmerken, "de gereformeerden konden er ook wat van." Jawel, maar de hier bedoelde kunde werd bij de gereformeerden wel een tikkeltje minder ontplooid, gelet op de volgende vergelijkende berekening.

Op basis van de verhouding 2.223 : 866 maakte bij "rooms-katholiek" de leeftijdsklasse t/m 15 voor 39% deel uit van het totaal. Bij "gereformeerd" gold een getalmatige verhouding van 898 : 315 en dat leverde een percentage van 35 op. Een plausibele verklaring voor het verschil van 4%: de selectieve huisbezoeken van pastoor Van de Pavert, waarbij gastheer en -vrouw allesbehalve vrijblijvend werden gewezen op de strekking van Genesis 9:7.⁽¹⁾ Voor de volledigheid ook de vermelding van de 'hervormde' score: 32,2%. op basis van 1.658 : 535.

Landbouw, handel en industrie

In tabel 7 komt duidelijk tot uiting hoe belangrijk de economische sectoren nijverheid en handel & verkeer in

Mijdrecht waren, met name qua werkgelegenheid. De landbouw vormde daarbij van oudsher een belangrijke sector, maar was in 1947 niet meer de grootste. Dat had met de vooroorlogse jaren te maken en niet alleen met de jaren '30. In de jaren '20 bleek al pijnlijk, dat het productieniveau van de Nederlandse landbouw te laag was. Hoofdoorzaak: de kleinschaligheid van (ook de Mijdrechtse) boerenbedrijven, vooral als gevolg van splitsingen. De inkomsten van de landbouwer bevond zich vaak op een (nog) lager niveau dan de beloning voor de landarbeider of daggelder.

Aan het begin van de crisisjaren ging het voor de Nederlandse landbouw helemaal mis, nadat met name Engeland en de Scandinavische landen in 1931 de Gouden Standaard⁽²⁾ loslieten, terwijl de diverse kabinetten Colijn daar tot oktober 1936 aan vast bleven houden. De gulden werd daardoor (te) duur en dat bleek funest voor onze landbouwexport. Faillissementen van met name kleinere akkerbouwers waren vooral rond 1935 en 1936 in De Ronde Venen aan de orde van de maand. De situatie verbeterde pas in de loop van 1937, als gevolg van de eindelijk losgelaten Gouden Standaard en door hogere prijzen. Cynisch genoeg waren deze het gevolg van de toenemende oorlogsdreiging.

Ook vlak na de oorlog hadden de landbouwers niet over de prijzen te klagen. Burgemeester Van der Haar memoreerde deze ontwikkeling terecht tijdens de gemeenteraadsvergadering van 7 februari 1947, waarin hij een nabeschouwing besteedde aan het jaar 1946. Hij wees ook op de inmiddels toegenomen hectares cultuurgrond: van 2.770 in 1939 naar 2.849 in 1946. De inkomsten van de landbouwbedrijven bleven evenwel over het algemeen te laag om personeel in dienst te hebben, vandaar de terugval naar de 2^e plaats in het werkkring-klassement, in tabel 7 van de illustratie op voorgaande pagina.

In dezelfde raadsvergadering stond de burgemeester stil bij de ontwikkelingen van de Mijdrechtse handel en industrie. Dat kon hij tevreden en optimistisch doen. In 1947 werd Mijdrecht door de Planologische dienst van de provincie Utrecht aangewezen als potentiële vestigingsplaats voor industrie voor het gebied van de Ronde Venen. Sterker nog, deze Provinciale dienst achtte uitbreiding van het industrie-arsenaal noodzakelijk. Deze aanwijzing kende een solide basis: reeds in 1930 was Mijdrecht in het gehele Utrechtse weidegebied de plaats met de grootste industriële ontwikkeling. Wordt ook het aangrenzende Zuid-Hollandse weidegebied bij deze vergelijking betrokken - Mijdrecht ligt er dichtbij - dan kan worden gesteld, dat er in deze wijde regio vlak na de oorlog drie industrieplaatsen van belang waren: Woerden⁽³⁾, Bodegraven en Mijdrecht. Wellicht was de geo-

grafische positie van Mijdrecht nog gunstiger dan van de beide Zuid-Hollandse plaatsen: ruim 20 procent van de Nederlandse bevolking was binnen een straal van 30 kilometer van Mijdrecht woonachtig. Bovendien waren lokale wegen zoals de Mijdrechtsche Zuwe en de Hoflandsche Dwarsweg beide vóór en vlak na de oorlog getransformeerd tot delen van de provinciale weg Hilversum-Heemstede: Mijdrecht was vanaf 1945 via de weg goed bereikbaar geworden.

De industriële ontwikkeling in Mijdrecht was rond 1900 nadrukkelijk op gang gekomen en voor die ontwikkeling worden in historische publicaties geen verklaringen gegeven. Ook de dames Van der Bent en Van den Broek houden zich in de studie "Mijdrecht - meer dan veen alleen" verre van een theorie.

In ieder geval was er in Mijdrecht gaandeweg een industriële traditie ontstaan. Reeds in 1826 was Pieter van Doesburg in het centrum van Mijdrecht begonnen met een koekjesbakkerij, die door hem en vooral zijn nakomelingen werd uitgebouwd tot een heuse fabriek, die vaak met innovatieve producten uitpakte. Daarnaast waren ook andere families in Mijdrecht, zoals die van Van der Helm, Den Hertog, Kooi, Korver, Van Walraven en Verweij, die al generaties lang als ondernemer actief waren. Daaraan was een minstens redelijke mate van welstand inherent. Dat er in Mijdrecht geld was en dat die materie ook rolde - essentieel voor handel en industrie - blijkt wel uit de vestiging rondom 1900 van de Boerenleenbank (1898) en nadien filialen van de Nutsspaarbank en van de kleinere handelsbank Wertheim & Gompertz (vanaf 1918 voortgezet als Bank-Associatie). Dat deze typisch Amsterdamse bank begin 20^e eeuw een filiaal in Mijdrecht had, zegt wel iets: bij het verstrekken van leningen was die instelling doorgaans minder terughoudend dan andere banken. Avontuurlijker kredietverlening vergt echter ook dito klanten en blijkbaar waren deze in Mijdrecht aanwezig. Bovendien stonden de successieve gemeentebesturen positief ten opzichte van industrialisering.

Vóór de oorlog was de biscuitfabriek "De Lindeboom" tot aan 1937 de grootste werkgever: er waren jaren met bijna 250 man en vooral vrouw aan personeel.

Door de oorlog kreeg de Mijdrechtse vestiging van N.V. Drogerijen Maatschappij na de oorlog de wind in de zeilen omdat de hoofdvestiging te Rotterdam vanwege het bombardement op 14 mei 1940 was verwoest. In 1946 werd het gehele bedrijf van de N.V. Drogerijen Maatschappij in Mijdrecht geconcentreerd.

Vanaf 1946 adverteerde het Mijdrechtse bedrijf frequent met de pijnstillers Foracil.

Op basis van de verslagen van de gemeenteraadsvergaderingen e.d. zijn er geen redenen om aan te nemen, dat het gemeentebestuur dit plaatselijke product gretig geconsumeerd zal hebben: Mijdrecht kende vlak na de oorlog opvallend weinig hoofdpijndossiers.

In de volgende aflevering van 'De gemeente Mijdrecht, vanaf 1946', gaat het met name over de politiek en het bestuur.

Bronnen o.a.:

- *Notulen van de vergadering van den raad der Gemeente Mijdrecht, vanaf 14 november 1945 (RHC Vecht en Venen);*
- *Volks- en beroepstelling 31 mei 1947 - Centraal Bureau voor de Statistiek, afdeling Algemeene Tellingen (RHC Vecht en Venen);*
- *Zevenhoven, het dorp dat bleef - Stichting Historische Kring Zevenhoven (1985);*
- *Kruiskerk Amstelhoek 1927-2002 - Anderhalve eeuw geschiedenis gereformeerde kerk Uitboorn.*
- *J. Bieleman. Geschiedenis van de landbouw in Nederland 1500-1950. Meppel, 1992;*
- *Utrechtsch Nieuwblad, vanaf maart 1946*

Noten:

- (1) *Genesis 9:7 "Zijt vruchtbaar en vermenigvuldigt u, en teelt overvloedig voort op de aarde, opdat gij veel daarop wordt".*
- (2) *Gouden Standaard: hiervoor bestaan meerdere betekenissen. De door diverse kabinetten - Colijn gebanteerde Gouden Standaard kwam er op neer, dat de totale waarde van het uitgegeven geld (munten en biljetten) gelijk was aan de totale hoeveelheid goud van de centrale bank. Door dit uitgangspunt was de waarde van de gulden in feite gekoppeld aan de waarde van goud, met waardevastheid als resultaat.*
- (3) *Woerden behoorde tot 1 januari 1989 tot de provincie Zuid-Holland.*

Het Raadhuis van Mijdrecht, waar opvallend weinig hoofdpijndossiers de revue passeerden

Willem Berkelaar, de laatste palingvisser

BEELD VAN EEN VERDWENEN BEROEP

Toen Willem Berkelaar uit Vinkeveen rond de eeuwwisseling zijn werk als palingvisser op de Vinkeveense Plassen neerlegde, verdween hiermee de laatste beroepsvisser van de plas. Wie nog resten, zijn de sportvissers.

Adette Berkelaar, dochter van Willem, schreef een afstudeerscriptie over het werk van haar vader.

Deze scriptie vormt de aanleiding om nader in te gaan op de palingvisserij in de Vinkeveense plassen.

Over de levenscyclus van de paling bestaan nog veel onduidelijkheden. Algemeen wordt aangenomen dat het leven van onze palingen begint aan de andere kant van de Atlantische Oceaan in de Sargassozee. Hier komen volwassen palingen bij elkaar om te paren. Dat levert miljoenen eitjes op. Na een dag of tien komt er uit elk eitje een larve. Dan duurt het nog een half tot een heel jaar voordat er geleidelijk glasaaltjes zijn ontstaan. Na ongeveer drie jaar zwemmen en meedrijven op de warme golfstroom komen de glasaaltjes aan bij onze kusten. Ze zijn dan heel dun en ongeveer zeven centimeter lang. Omdat ze doorzichtig zijn, worden ze glasaal genoemd. De glasaaltjes zoeken van nature het zoete water op en trekken dus de binnenwateren van Europa op. In het zoete water doet de jonge paling niets anders dan eten. Na ongeveer twee tot vijf jaar is de glasaal uitgegroeid tot een paling van ongeveer vijftwintig centimeter. Ze groeien steeds door en kunnen wel meer dan een meter lang worden. Na vijf tot tien jaar bereikt de aal de paarijpe leeftijd. Wanneer hun biologische wekker afgaat, vertrekken ze voor een tocht van enkele duizenden kilometers naar de Sargassozee en om daar hun bijdrage aan het voortbestaan van de soort te leveren. Als ze niet vóór die tijd in de fuiken van de palingvissers terecht zijn gekomen.

Via het IJsselmeer naar de Vinkeveense plassen

Van oudsher vormde de Zuiderzee de toegangshaven tot veel binnenwateren in Nederland. Nadat de Afsluitdijk was aangelegd vormden de sluizen weliswaar een hindernis, maar het IJsselmeer bleef lange tijd een groot paling-reservoir. Vandaar zochten de palingen hun weg naar de riviertjes en binnenwateren van ons land. En zo kwamen ze via de sluizen aan de noordkant in de Vinkeveense plassen terecht. Door de turfwinning werden de plassen vergroot en later ook verdiept waardoor er steeds meer ruimte ontstond voor de paling. Doordat ook andere vissoorten de plassen bevolkten was het halverwege de vorige eeuw een aantrekkelijk gebied voor de broodvissers. In de bloeiperiode van de beroepsvisserij waren er tientallen beroepsvissers actief in Vinkeveen. Eén van hen was Willem Berkelaar, die uiteindelijk als enige overbleef.

Willem Berkelaar

Palingvisser Willem Berkelaar staat model voor de wijze waarop veel Vinkeveners vroeger aan het werk gingen. Toen hij in 1947 van de lagere school kwam, was het vanzelfsprekend dat hij, net als zijn opa, zijn vader en zijn twee oudere broers de kost zou gaan verdienen in de veenderij. Na verloop van tijd combineerde hij het werk van vervener met dat van visser. Willem kwam uit een

gezin van zeven kinderen. Van doorleren was geen sprake, ondanks het feit dat het schoolhoofd tweemaal is komen pleiten voor twee zusters van Willem die goed konden leren. Naast het feit dat het karige loon, dat de kinderen inbrachten, noodzakelijk was om het hoofd boven water te houden, was er in veel gezinnen ook nog een soort religieuze achtergrond. “In de door God gewilde maatschappelijke orde behoorde ieder in de stand te blijven waarin men geboren was en moest men met zijn situatie tevreden zijn.” Willem begon dus al op jonge leeftijd als turfsteker. Gedurende de periode dat er geen turf gestoken werd, was Willem, zoals meerdere van zijn collega's actief als visser op de plassen. Hij richtte zich daarbij vooral op de palingvisserij. Willem slaagde er in om na verloop van tijd zelf een stukje veengrond te kopen dat hij machinaal liet uitbaggeren. Dat deed hij samen met een zes of zevental verveners die samenwerkten in een combinatie. De grond werd verder verwerkt tot teelaarde die verkocht werd aan de tuinders in het Westland. Omdat hij niet langer zelf actief in de veenderij bezig hoefde te zijn, ging hij zich meer toeleggen op de beroepsvisserij op paling. Toen het werk in de veenderij rond 1977 ophield, was hij vanaf die tijd voor zijn broodwinning volledig afhankelijk van de inkomsten uit de palingvisserij. Ondanks het feit dat de visstand snel terugliep, bleef Willem zijn vak nog uitoefenen, totdat hij in 1998 de vijfenzestigjarige leeftijd bereikte en er toen definitief een punt achter zette.

De paling in historisch perspectief

Uit oude documenten blijkt dat rond 1350 al een omvangrijke binnenvisserij was ontstaan in Holland. Vooral paling werd in grote hoeveelheden naar Engeland getransporteerd. De inkomsten uit de visserij bedroegen in Kennermerland en West-Friesland in 1373 zelfs een kwart van de totale grafelijke inkomsten uit dat gebied. Dat was bijna evenveel als de inkomsten uit de grafelijke tienden. Een belangrijk deel van de visserij richtte zich op de trekvissen, waaronder vooral paling. De paling werd in de periode van augustus tot eind november gevangen met korven en netten die men aan de sluizen bevestigde. Uit een onderzoek naar de palingvisserij in de Spaarndammerdijk tussen 1440 en 1530 blijkt dat de paling juist goed gedijde in het troebele veenwater. De uitbreiding van de Hollandse meren in de late middeleeuwen moet de palingstand aanmerkelijk hebben doen toenemen.

In de periode van 1500 tot 1800 waren het voornamelijk de Friezen die de palinghandel op Londen in handen kregen. In 1686 werd de palinghandel vrij gegeven en komt de export tot grote bloei.

Omdat er niet zoveel bekend was over de herkomst en

de levenswijze van de paling, had deze ook al vroeg de belangstelling van de wetenschap. In 1684 deed wetenschapper Anthonie van Leeuwenhoek al onderzoek naar de voortplanting van de paling. Hij was geobsedeerd door het feit dat de aal of paling, voor zover hem bekend, de enige vis zonder schubben was.

Een merkwaardig gebruik ontstond halverwege de negentiende eeuw, het zogenoemde 'palingtrekken'. Het werd een typisch volksvermaak in Amsterdam. Er werd een touw over een gracht gespannen met daaraan een levende paling. Vanaf bootjes probeerden deelnemers de paling van de lijn te trekken. Uiteindelijk werd het spel verboden, maar dat weerhield de Amsterdammers er niet van om er toch mee door te gaan. Op 25 juli 1886 werd op de Lindengracht een palingtrekwedstrijd georganiseerd, waartegen de politie hard optrad. Een volksopstand, nu nog bekend onder de naam 'Palingoproer', was het gevolg. Daarbij waren vijftig doden te betreuren.

De Afsluitdijk

In 1924 kwam de commissie Lovink met een rapport over de voor- en nadelen van het afsluiten van de Zuiderzee. Alleen de grote verliespost van visserij- en nevenbedrijven werd enigszins gebagatelliseerd. De Zuiderzee was wel niet het grootste, maar wel het merkwaardigste brakwatergebied in Europa. Het was niet alleen buitengewoon visrijk, maar telde ook veel zeldzame dieren- en plantensoorten. Rond 1920 is daar een breed onderzoek naar gedaan. Daarbij speelde ook het feit dat men in kringen van biologen bang was dat het unieke brakwatergebied zou gaan verdwijnen. Dat zou het einde betekenen van het woongebied van allerlei soorten planten en dieren, die nergens anders werden aangetroffen. Dat onderzoek werd in 1922 bij gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van de Nederlandsche Dierkundige Vereniging uitgebracht. Het bevat een prachtig overzicht van de toen aanwezige typische Zuiderzee dieren, waaronder ook de paling en de aal.

Door de afsluiting van de Zuiderzee door middel van de tweeëndertig kilometer lange Afsluitdijk is de flora en fauna in het IJsselmeer drastisch veranderd en dat had ook gevolgen voor de vispopulatie.

Palingvangst op de plassen

Uit jaarverslagen uit het gemeentearchief van Vinkeveen blijkt dat omstreeks 1850 maar liefst vijftig procent van de beroepsbevolking werkzaam was in de veenderij. Een aantal van hen ging in de stille periode op visvangst ten einde de gezinsinkomsten nog wat te verhogen. Met de komst van de steenkool als brandstof nam de behoefte

aan turf sterk af. Op het laatst werd turf zelfs gebruikt voor andere doeleinden. Men gebruikte het bijvoorbeeld als fundering om er een schuurtje op te zetten. Ook bij de Heulbrug is turf als fundering gebruikt en op het huidige kermisterrein vormen een paar honderdduizend turven een belangrijk deel van de ondergrond.

In 1977 werd de turfstekerij definitief beëindigd en werden de Vinkeveense plassen het domein van de recreanten, de sportvissers en een beperkt aantal beroepsvissers.

Voor het vangen van paling op de plas waren een paar manieren gangbaar. De ene manier was met dobbers. Aan een houten klos van ongeveer vijf bij vijftwintig centimeter waren twee touwtjes bevestigd. Eén met een steen om de dobber op zijn plaats te houden en één met een visje aan een haak, dat als aas diende. De dobbers werden 's avonds in het water neergelaten en de volgende morgen ging men kijken of er vissen hadden toegehaapt. Een andere mogelijkheid is met een peur. Dat is een lange draad met tussen de vijftig en de honderd wormen. Deze methode is al geruime tijd verboden.

De meest toegepaste methode, zeker bij de beroepsvissers, was het vissen met fuiken. Een fuik is een taps toelopend rond net verdeeld in verschillende kamers. Elke kamer heeft een soort binnenwand waardoor de vis, die in de fuik is gezwommen, niet meer terug kan. Sommige fuiken hebben kleine ringen waardoor kleine vissen alsnog kunnen ontsnappen.

De palingvisser zet eerst keurnetten uit. Een keurnet is een wand van zestig tot zeventig meter lang. Naast het keurnet komen dan de fuiken te liggen. De fuiken worden bevestigd aan fuikenstokken. Door het keurnet worden de palingen min of meer automatisch in de richting van de fuik geleid. Nadat de fuiken zijn opgehaald, kan het uiteinde aan de smalle kant worden geopend en de vangst in een bun worden gestort. De beroepsvisser stort bij thuiskomst de vangst in een kaar, waarin de palingen worden bewaard tot ze kunnen worden afgevoerd naar de visafnemer. Daar wordt de paling gerookt en verder op de markt gebracht. Willem Berkelaar had ook zelf een rookhok om paling te roken. Dat deed hij echter maar een paar keer per jaar hoofdzakelijk voor eigen gebruik.

De werkzaamheden van de palingvisser waren verdeeld in verschillende seizoengebonden activiteiten. In de wintermaanden van november tot en met februari werd er niet actief gevangen. Er stonden dan meestal nog wel een stuk of zes fuiken uit. In die periode bestond het werk vooral uit het maken van nieuwe fuiken en het boeten (repareren) van de netten. De meeste beroepsvissers

deden dat zelf. In maart en april werden door Willem de eerste vijftig tot zeventig fuiken uitgezet. In de periode van mei tot en met juli kwamen daar nog eens tussen de vijftig en honderd fuiken bij. Gedurende de hele vangstperiode was de visser druk met het ophalen en legen van de fuiken om ze vervolgens schoon te maken, te drogen en weer uit te zetten. Dat alles leidde tot een werkweek van veertig tot vijftig uur. In de goede tijd ving Willem ongeveer tweeduizend kilo paling per jaar. Daarvoor ontving hij gemiddeld dertien gulden vijftig per kilo. Daar gingen zijn kosten van ongeveer drieduizend gulden per jaar nog af. Het moge duidelijk zijn dat de palingvisserij geen vetpot was.

Vanwege overbevissing in het IJsselmeer kwam er steeds minder paling in de plassen terecht. Op enig moment kwamen er vangstbeperkingen en liep het aantal beroepsvissers snel terug. Voor Willem Berkelaar was het bereiken van de vijfenzestigjarige leeftijd in 1998 dan ook een goed moment om er definitief mee te stoppen.

De terugloop in de palingstand in de binnenwateren wordt inmiddels goeddeels opgevangen door de palingkwekerijen.

Terugkijkend op zijn carrière als vervener en later als beroepsvisser vond Willem meer tevredenheid in zijn werk als vervener. Hij sloeg met name de voldoening in dat werk alsook de verdiensten in de veenderij hoger aan. Hij kende ook aan het werk als vervener een hogere status toe. Maar in de visserij vond hij weer meer bevrediging waar het ging om zijn vrijheid en zelfstandigheid. Op de vraag of hij, indien hij zijn leven over kon doen, opnieuw voor de visserij gekozen zou hebben was zijn antwoord een duidelijk nee. Belangrijk aspect daarbij waren de geringe inkomsten uit de palingvisserij.

Bronnen:

- *Palingvisser in Vinkeveen (1998) door Adette Berkelaar*
- *Interview met Gert Kroon uit Breukelen*
- *Feiten en cijfers over het mysterieuze leven van de paling (Wikipedia)*

Het verhaal achter een verhaal

Enige maanden geleden werd mij gevraagd of ik een aandeel wilde leveren aan een - voor de eerste keer georganiseerde - geschiedenisdag van onze historische vereniging De Proosdijlanden. Over deze bijdrage hoefde ik niet lang na te denken. Dit verhaal is namelijk het eindresultaat van de workshop op 6 oktober j.l. dat als thema had “Hoe komt een verhaal voor ons verenigingsblad tot stand?”

Eerst even terugblikken, want het begon allemaal in 1985 toen ons blad voor de eerste keer verscheen en als naam “Proostkoerier” meekreeg. Drijvende kracht was Theo De Schrijver, die de eerste jaren het blad voornamelijk moest zien te vullen met artikelen die overgenomen werden uit andere verenigingsbladen. Zes jaar later kon worden gemeld dat het tweehonderdste lid zich had gemeld en tussentijds was de redactie uitgebreid met Leo Claassen en Fred de Wit. Het in zwart-wit uitgevoerde verenigingsorgaan werd toen nog met de hand gestencild en het was beslist geen luxe dat twee nietjes het blad bijeen hielden.

Th. De Schrijver stond in 1985 aan de wieg van ons verenigingsblad
© foto: W. Overwater

Het jaar 1994 kenmerkte zich door nogal ingrijpende veranderingen. Eindredacteur Hans Toll mocht binnen de redactie de heren Joop Frankenhuizen en Jan Rouwenhorst verwelkomen. En de resultaten lieten niet lang op zich wachten. In 1998 onderging het verenigingsblad een volledige gedaanteverwisseling, vanaf die tijd werd het in kleur gedrukt bij Avanti in Wilnis en omgedoopt tot “Proosdijkoerier”.

Dat nam niet weg dat regelmatig alle zeilen bijgezet moesten worden om ieder kwartaal weer voldoende kopij aangeleverd te krijgen. Uiteindelijk was het Fred de Wit die mij in 1999 over wist te halen om ook eens iets te schrijven in De Proosdijkoerier, maar ik had werkelijk geen idee waar dat dan over zou moeten gaan in dit voor mij nog volkomen onbekende verenigingsblad.

Sindsdien maak ik deel uit van een vast schrijverscollectief. Waarbij opgemerkt dient te worden dat ik niet het gevoel heb een schrijver te zijn, laat staan historicus. Ik hou het zelf op een verteller, die het resultaat van zijn nieuwsgierigheid uit de doeken doet en aan het papier toevertrouwt. In een ver verleden waren er wel eens plannen om ons familieverhaal achter te laten in boekvorm, maar verder dan een titelpagina is het nooit gekomen. Van begin af aan heb ik gekozen voor enige herkenbaarheid in mijn verhalen: losjes en niet te moeilijk, om zo te proberen dat “Ooohhh ja gevoel!” op te roepen van een tijd waarin onze ouders en voorouders leefden en werkten.

Die nieuwsgierigheid naar onze familiegeschiedenis was voor mij al veel eerder begonnen, toen een goede kennis mij op zo maar een zondagmiddag belde. Hij was in het bezit van een Katholieke Illustratie uit 1930 waarin een foto stond afgebeeld met als onderschrift: “Het Gouden Bruidspaar P. Veerhuis met kinderen en kleinkinderen”. Een kwartier later moest ik bekennen dat niemand van de geportretteerden, die destijds naar het vogeltje van de fotograaf staarden, voor mij herkenbaar overkwam. De teleurstelling moet zichtbaar zijn geweest. Maar ... als ik

Vol verwachting en omringt door zijn ouders, zusjes en broertjes vertrekt onze hoofdpersoon in 1951 naar een nieuw vaderland.

er heel zuinig op zou zijn, mocht ik het blad even meenemen om het aan mijn vader voor te kunnen leggen. Later die middag wist ik door wie mijn overgrootouders destijds waren omringd. De honkvastheid van onze voorouders bleek later een meevaller te zijn. Omdat onze voorouders hier in de regio al sinds 1680 woonden en werkten, kon ik in het gemeentelijk archief veel informatie over hun leven en werken terugvinden.

Dit verhaal gaat over de ervaringen, die mij zijn bijgebleven toen een ver familielid uit Australië mij vorig jaar mailde met de vraag of er misschien een familiewapen van de "Veerhuizen" bestond. Onze eerste kennismaking dateerde van enkele jaren daarvoor toen hij op internet op zoek was naar zijn "roots" en onze familienaam was tegengekomen. Na de nodige uitwisseling van gegevens bleek dat zijn opa en mijn opa broers van elkaar waren geweest. De achterliggende gedachte werd later duidelijk toen hij liet weten dat zijn vrouw, van Schotse origine, zich wel kon beroepen op een dergelijk statussymbool. Hetgeen aangeeft dat heraldiek of wapenkunde nauw verbonden kan zijn met genealogie. Om terug te komen op zijn laatste verzoek heb ik enigszins schouderophalend navraag gedaan bij de drie mij bekende heraldische verenigingen; het C.B.G., N.G.V. en de Hollandse Vereniging voor Genealogie, "Ons Voorgeslacht". Alle lieten weten dat er in hun databanken geen familie wapenschild geregistreerd was.

Voor zo ver mij bekend was, circuleerde er binnen de familie slechts een foto van een houten naambord van een verre voorvader, met daarop diens initialen en de gekruiste scheepshamer met dissel. Tevens was er een afbeelding bekend van een nota van overgrootvader Pieter Veerhuis met in het briefhoofd iets dat wat weg had van een logo. Het zou een verklaring kunnen zijn voor de grote gedrevenheid nadien, want toen hij er zijn tanden in had gezet, zou hij deze wens niet meer los laten. Hij maakte mij er op attent dat het zelfs mogelijk was om eventueel een eigen familiewapen te laten ontwerpen. Natuurlijk had ik daar wel eens iets over gehoord en gelezen. Maar toen ik de zin; "ontwerp uw eigen familiewapen" had ingegeven in het zoekvenster, bleek deze vraag goed voor 392.000 treffers.

Enige heraldiek in dit briefhoofd kan niet ontkend worden.

De eerste verwijzing die ik aanklikte, was helemaal geen verkeerde, want dat bleek de site van het Centraal Bureau voor Genealogie te zijn.

Uiteindelijk heb ik me beperkt tot een tweetal internetbronnen en maakte zo kennis met het fenomeen Wapenkunde, ook wel heraldiek genoemd. Gevoelsmatig ben ik van mening dat menigeen zich wel eens heeft afgevraagd of er een familiewapen zou bestaan. De realiteit gebiedt te zeggen dat die kans vrij klein zal zijn, maar het is zeker geen vraag naar de bekende weg. Want in tegenstelling tot wat men zou denken, zijn familiewapens niet alleen aan de adel voorbehouden: iedereen mag namelijk een eigen wapen (laten) ontwerpen. Met als kanttekening, dat - wanneer besloten wordt een familiewapen te laten ontwerpen - men zich er van bewust dient te zijn dat een keuze voor alle naamdragende familieleden zal gaan gelden.

Heraldiek is een wetenschap, die het ontstaan, de ontwikkeling, het gebruik, het recht op, alsmede de beschrijving van het wapen bestudeert. Wapens zijn gekleurde, meest erfelijke of blijvende kentekens van een familie of gemeenschap, van zinnebeeldige betekenis en in principe voorgesteld als attributen van een ridder, zoals schild, helm, helmteken en helmkleden. De nauwe verwantschap van de hulpwetenschappen, heraldiek en genealogie blijkt zich ook in de praktijk te manifesteren. Een wapen zal nooit zomaar uit de lucht komen vallen. Nieuwe familiewapens worden ontworpen naar strikt geldende heraldische gegevens. Soms vindt men tussen de familiepapieren een zegel met daarop een wapen en vervolgens is de vraag: "Wie gebruikte dit zegel?" Een kritische instelling voor het ontwerp van een familiewapen kan leiden tot een symbolische kroon op een genealogisch onderzoek.

Na overleg over en weer ben ik vervolgens op zoek gegaan naar iemand die aan deze hoge verwachtingen invulling zou kunnen geven. Belangrijkste uitgangspunt was dat onze ontwerper over voldoende kennis en ervaring moest beschikken om uiteindelijk een representatief familiewapen te kunnen ontwerpen.

Puur toeval leidde er toe dat ik enige weken later op de boekenplank van het Regionaal Historisch Centrum in Breukelen "Het Heraldisch tijdschrift" onder ogen kreeg. Al bladerend in dit periodiek van de Nederlandse Genealogische Vereniging stuitte ik op de biografie van een zekere H.K. Nagtegaal. Zijn Curriculum Vitae schetste een grote ervaring met het heraldisch gebeuren en maakte nogal wat nieuwsgierigheid los. Deze digitale kennis-

making was helder en duidelijk en na het raadplegen van eerdere ontwerpen was dat van dien aard dat de keuze snel was gemaakt. Aanvankelijk kwamen de "spelregels" voor het ontwerp wat beperkend over, zoals het gegeven dat bijvoorbeeld kleur op kleur net als de metaalkleuren goud en zilver, niet op elkaar mogen worden aangebracht. Alleen metaal op kleur en omgekeerd. Uiteindelijk maakte dit de uitdaging voor het samenstellen van het familiewapen alleen maar groter.

In principe bestaat een wapen uit een schild, helm met helmteken, dekkleden en wrong. Het familiewapen kan verder uitgebreid worden met schildhouders, voetstuk en een spreuk (op een lint). Een schild alleen is over het algemeen het meest gebruikelijk. Uit zes kleuren werd gekozen voor groen. Dat staat voor rust en natuur. Zilver verbeeldt trouw. Verder ging de voorkeur uit naar symbolen op het wapenschild die de naam verklaarden, welk beroep onze voorouders toen uitoefenden en waar zij woonden en werkten. De samenwerking verliep voo spoedig, ondanks het gegeven dat steeds meer familieleden in Australië er bij betrokken raakten, die zich met hun wensen bepaald niet onbetuigd lieten. Hun onbekendheid met heraldiek, de vele mitsen en maren over en weer, de taalbarrière en het tijdsverschil, weerhielden H.K. Nagtegaal er niet van om een maand later naar volle tevredenheid een eindresultaat voor te kunnen leggen. Inclusief de voor de Australiërs zeer belangrijke Nederlandse leeuwen als schilddraggers ter weerszijden en onze familienaam in het banier onder het wapen.

Om het wapen enige status mee te geven, werd besloten dit officieel te laten registreren. Bij een wapenregistratie wordt het wapen door een aantal heraldisch experts geanalyseerd om o.a. vast te stellen of het wapen aan alle heraldische normen voldoet, of het uniek is en of de motivatie voor de gekozen symbolen in het familiewapen op een juiste wijze is weergegeven. Daarvoor verwees de heer Nagtegaal ons naar de Hollandse Vereniging voor Genealogie, waar hij goede contacten mee onderhield. Dat was een goed advies, want opnieuw was er sprake van een "geen gezeur traject" en was de gebruikelijke registratie slechts een formaliteit. Het hield in dat het wapen zou worden opgenomen in het wapenregister van deze vereniging. Wel heb ik geconstateerd dat er na registratie, (nog) geen uitwisseling plaatsvindt met andere heraldische verenigingen. De aanvraag en wapenregistratie is geldend voor alle inwoners van de Benelux. Het wapen is inmiddels geplaatst in de heraldische databank en ontdaan van privé gegevens op het openbare gedeelte.

Dit is het eindresultaat geworden ...

De betekenis die aan het wapenschild is mee gegeven;

Het anker staat niet alleen voor hoop en houvast, maar tevens voor de scheepvaart. Scheepmaker was het beroep van de voorvaderen binnen het geslacht Veerhuis, gesymboliseerd door een dissel, een stuk gereedschap van de scheepmaker. De golvende dwarsbalk staat voor de waterrijke omgeving van De Ronde Venen. Het huis roept naamsbekendheid op als zijnde een overzetplaats voor mens en dier hetgeen onze familienaam verklaart.

Resumerend:

Wat ik destijds niet wist - maar nu wel - is dat het schrijven van een verhaal nogal wat tijd en moeite in beslag neemt. Dat was ook dit keer niet anders. De volgorde van een verhaal begint in de meeste gevallen met pure nieuwsgierigheid. Daarna heeft het heel veel weg van rechercheren, dat van start gaat met de nodige archiefbezoeken om zo de betreffende bronnen te kunnen raadplegen. Vervolgens wordt begonnen aan een dagenlange zit voor de computer, om te trachten van de vele aantekeningen zinnen te maken, die na enige uren weer net zo makkelijk "gedetele" kunnen worden. Als dan eindelijk het verhaal op papier staat, maar een noodzakelijk geacht plaatje ontbreekt, wordt de fiets gepakt, de camera opgezocht om ter plaatse dit gebrek alsnog vast te leggen.

Vervolgens is het aan de eindredactie om de ingeleverde kopij van het schrijverscollectief te redigeren. Zo nodig een snel belletje over en weer, op zoek naar wat kopij ergens op "de plank" om nog een paar blanco pagina's te kunnen vullen. Dan is het aan de vormgever om alles te bundelen en de uitstraling mee te geven, die u nu al 27 jaar van ons gewend bent. De verdeler en vele vrijwilligers zorgen er tenslotte voor om ons mooie verenigingsblad bij u thuis te krijgen.

INTERNET:

- www.beraldiek.startpagina.nl
- www.cbg.nl [zoekvenster > Heraldiek] > bibliotheek
- www.beraldiek-ngv.nl
- www.nagtegaal.org
- www.onsvoorgeslacht.nl

Met dank aan W. Becker.

Bij een speurtocht naar een familiewapen moet u eerst uitzoeken of er al een wapen bekend is.

Er zijn vele verzamelwerken die familiewapens geven, soms per regio of land geordend, bijvoorbeeld: J.B. Rietstap, Armorial général 2 dln. (Gouda 1883-1886). Wel het bekendste heraldische naslagwerk, maar met grote voorzichtigheid te raadplegen.

H. en H.V. Rolland, Illustrations to the Armorial Général 6 dln., met 10 suppl. (Londen 1903-1926). Ook hierin vinden we de wapens alfabetisch geordend op familienaam.

H. Kits Nieuwenkamp, Nederlandse familiewapens 4 delen (Haarlem 1936-1939), bevat een aantal wapens over heel Nederland, mét een precieze beschrijving van de betreffende families.

Conflict over een eendenkooi in Waverveen

De functie van een eendenkooi

Eendenkooien worden gebruikt om eenden te vangen. Al sinds 700 jaar zijn ze hier bekend en men vermoedt dat ze toen voor het eerst zijn gebruikt. Volgens een telling uit 1979 waren er in ons land nog 118 eendenkooien, waarvan er 60% in het bezit waren van natuurbeherende organisaties. De overige waren in particuliere handen. In datzelfde jaar waren er slechts drie in de provincie Utrecht. Eén behoorde tot het bezit van Natuurmonumenten en de andere waren van Staatsbosbeheer.

Eendenkooien zijn opgenomen in de flora- en faunawet en moeten voldoen aan de wettelijk vastgestelde bepalingen voor het vangen van in het wild levende eenden. Die worden met behulp van tamme eenden de eendenkooi ingelokt en vervolgens gevangen. Het voert te ver om in dit artikel verder in te gaan op de wijze waarop dit gebeurt. De wilde, gevangen eenden worden geringd en een aantal eenden wordt weer vrij gelaten voor wetenschappelijk onderzoek. De andere eenden belanden bij de poelier.

Tamme eenden zwemmen met de meegelokte wilde eenden de eendenkooi in voor voedsel.

De ambachtsheer tekent protest aan

Op 30 november 1844 schreef Theodorus Hendricus Abels - ambachtsheer van de heerlijkheid Waverveen, Waveren, Botshol en Ruige Wilnis - een brief aan het bestuur van de provincie Utrecht. Daarin stond dat hij het niet eens was met het verzoek dat bij Koning Willem II was ingediend door de gebroeders W. en P.N. Kruiswijk uit Uithoorn om in Waverveen een vroegere eendenkooi weer in gebruik te stellen. Zij beweerden eigenaar te zijn van een houtbos dat tot 1810 als een eendenkooi werd

gebruikt. Volgens artikel 27 van de wet van 11 juli 1812 hadden zij het recht hiertoe. De ambachtsheer was het hiermee oneens. Want in een akte van 3 september 1828 en ook in een oudere akte, die in het Latijn was geschreven door de Canus en het kapittel van Sint Marie te Utrecht, was het recht van de jacht op vogels en het vissen toegekend aan de toenmalige heer van de heerlijkheid. Dat was destijds Anthonie Oetgens, ambachtsheer over de dorpen, Waveren, Ruige Wilnis, Botshol. Wel was dit recht in 1798 tijdens de Bataafse tijd afgeschaft maar het eigendomsrecht werd wel bij de grondwet gewaarborgd.

Het Kooibos voor de inpoldering omstreeks 1850.

Tijdens de verkoop op 15 november 1828 voor de rechtbank van de eerste aanleg te Utrecht, was de heerlijkheid met alle rechten overgedragen en getransporteerd door de curatoren in de vakante boedel van de overleden Pieter Anthonie Oetgens van Waveren.

De ambachtsheer had zich goed laten informeren want hij stelde verder dat de gebroeders Kruiswijk zich beriepen op artikel 27 van de wet van 11 juli 1812 dat een houtbos van nog geen vijf bunders groot genoeg is voor een eendenkooi. Maar volgens de ambachtsheer ging men stilzwijgend voorbij over de in dat artikel voorkomende zin: "behoudens ieders recht".

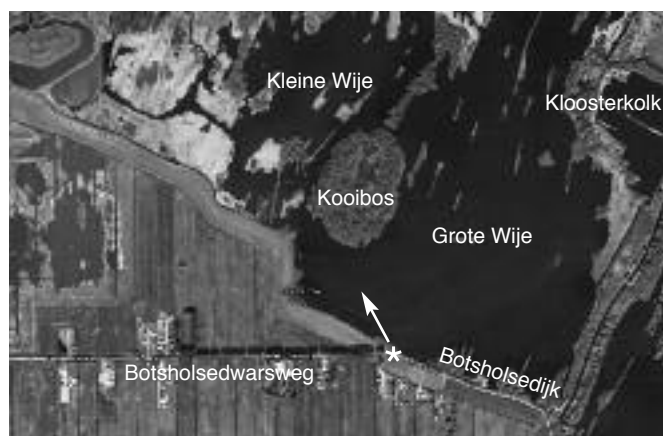
Er werd tevens een besluit van de koning van 8 februari 1815 aangehaald, waarin werd ingegaan op het feit dat door de eendenkooi automatisch eenden konden worden weggelokt en gevangen op omliggende gronden. Maar de ambachtsheer haalde nog meer juridische feiten aan. Hij stelde vast dat er ook nog van verjaring sprake was, omdat de broers volgens artikel 24 van de wet hun recht om daar een eendenkooi te plaatsen niet hebben

uitgeoefend. Zij wonen in Uithoorn en de ambachtsheer suggereert dat zij als vreemden alleen de bedoeling hebben om door de eendenkooi de eendenstand in de heerlijkheid te vernietigen. Hij verzoekt daarom om op hun verzoek afwijzend te beschikken, hetgeen waarschijnlijk ook gebeurde. In de archieven zijn namelijk geen verdere aanwijzingen gevonden over een eendenkooi op die plaats.

De geschiedenis van Botshol

J. Trouw beschrijft in "De geschiedenis van Botshol" de situatie van 1795. "(...) de visvangst bij het groter worden der plassen is niet belangrijker geworden. Waterwild als watersnippen, ganzen, aalscholvers en zandreigers (dit zijn futen), welke voor de visstand zeer schadelijk zijn, leefden er in overvloed. Eendvogels kwamen er uiteraard in grote getale voor, waarom van onheugelijke tijden af een vogelkooi aan de Ambachtsheere of aan de Vrouwe in de Noorderpolder (Botshol) is aangelegd met het privilege, dat men op enige honderden roede na, met limietpalen in de plas en elders afgeperkt, niet mocht jagen of schieten". In 1800 wordt vermeld, dat de kooi werd verhuurd. Deze kooi, voorkomende op de kaart van Drogenham, is het tegenwoordige Kooibos. In 1946 was de secretaris van Prins Bernard de heer C.M. Dedel uit Greveland hiervan de eigenaar.

Het kooibos zoals het nu is als eiland in een plas na de inpoldering. De foto op de omslag is in de richting van de pijl genomen.

Geraadpleegde bron: *Het Utrechts archief. Provinciaal Bestuur 1813-1920: nummer 79 inv. nummer 5925.*
Met dank aan Piet Koster.

NOSTALGIE GEPAARD MET GEZELLIGHEID

NIEUWJAARSRECEPTIE

DONDERDAG 10 JANUARI 2013

Het bestuur nodigt u uit om op donderdag 10 januari 2013, onder het genot van een hapje en een drankje, met elkaar een toast uit te brengen op een gezond en gelukkig 'historisch' nieuwjaar. Aanvang 20.00 uur.

LEZING OVER DE OPGRAVINGEN IN DE DORPSSTAAT IN MIJDRECHT

De heer Paul Hoogers geeft diezelfde avond een Power-Point presentatie over de opgravingen in 1987 nadat er twee huizen, Dorpsstraat 36 en 38, waren afgebroken. Er werden o.a. enkele muurtjes gevonden en een plavuizen vloertje, die duiden op een eerdere bouw. Ook oude munten, aardewerk, metaalslakken en andere belangrijke dingen werden ontdekt. Uit welke eeuw stammen deze?

Op het terrein van Korver/Arant, Dorpsstraat 66, vonden opgravingen plaats in 1998. Hier werden ook vele vondsten gedaan. Mogelijk uit de veertiende eeuw?!

In 2003 en 2005 hebben er opgravingen op andere locaties in de Dorpsstraat plaatsgevonden en in 2009 is er met graven op het terrein van Ed Swaab een prachtige waterput ontdekt. Het terrein van de vroegere apotheek heeft ook veel geheimen prijs gegeven. Wat zit er nu eigenlijk allemaal in onze bodem?

Wilt er meer van weten? U bent van harte welkom op onze nieuwjaarsreceptie.

PAUL HOOGERS, docent aan het Veenlanden College, is tevens voorzitter van de AWN (Archeologische Werkgemeenschap Nederland) en aanspreekpunt voor de archeologie in De Ronde Venen. De AWN bestaat uit vrijwilligers, die zich als amateur bezig houden met archeologisch onderzoek. Paul is een kundig en bevlogen lid van deze club.

NIEUWJAARSRECEPTIE

DONDERDAG 10 JANUARI 2013

VERENIGINGSGEBOUW IRENE

KERKSTRAAT 9, MIJDRECHT

AANVANG: 20.00 UUR

Heeft u ze ook nog? Die oude klassenfoto's?

Op de foto van de CNS van 1952-1953, die we in ons maartnummer plaatsten, kregen we een nieuwe, aanvullende reactie van mevrouw Neeltje Rijdes. Zij geeft aan: "Op de derde rij zit niet Lenie Rijdes, maar Jannie Rijdes, mijn zus. En op de eerste rij is de tweede vraagteken tussen Kees Voorneveld en Wim Besselse mijn broer Jaap Rijdes. (Hartelijk dank voor deze aanvulling, red).

Deze keer opnieuw een foto van ongeveer honderd jaar geleden. De foto is beschikbaar gesteld door Piet Koster uit Vinkeveen. Piet vertelt ons: "Bij deze foto 'staat groep 4'. Dit betekende in die tijd niet dat het de leerlingen waren van de vierde klas, maar dat het de vierde foto was die toen op school gemaakt werd. Het was namelijk in die tijd gebruikelijk om alle kinderen uit hetzelfde gezin op dezelfde foto te krijgen, zodat grote gezinnen niet meerdere foto's behoeften te kopen." (zie ook de foto van Bram de Haan uit het septembernummer, red)

Op deze foto van 1913 zijn op de **bovenste rij** te zien: Geertje de Vries, Anna Oostveen, ? de Vries, Ger van Vessem, Ger Gijzen en Griet Ockhuizen.

Tweede rij: Meester Bison, juffrouw de Wilde, Lo Koster, ... ?, Meester Schreutelkamp, Jan Berkelaar, Henk Stevens, Juffrouw Osinga en Juffrouw Bison.

Derde rij: Reijer van Selm, Piet Oussoren, Gert Stevens, ... ?, Henk van der Ham en Cees Eindhoven.

Vierde rij: Gerrie Gijzen, ... ?, Aagje Vossestein, Jannie Oussoren, Kaatje Oussoren en Klaasje Berkelaar.

Voorste rij: Hannes Koster, Wim Feddema, Maarten Gijzen, Wim Hoogendoorn en Gert Eindhoven.

Een andere klassenfoto, van begin jaren vijftig, is aan ons beschikbaar gesteld door de archivaris van de CNS, Kees Leeftang. De meeste namen zijn bekend. Weet u er nog meer?

Vlnr staand achteraan:

- 1 Juffrouw Burggraaff
- 2 v.d. Wilt
- 3 Arie Verrips
- 4 .....
- 5 Menno Koelstra
- 6 .....
- 7 Gijs van Kouwen?
- 8 .....
- 9 Bert van Leeuwen
- 10 Juffrouw van Vliet
- 11 .....

2e rij

- 12 Gert v.d. Broek
- 13 .....
- 14 .....
- 15 Greet Verhoef
- 16 Elly Hoogendoorn
- 17 Wil v.d. Vliet
- 18 .....
- 19 Gijzen

3e rij zittend op stoeltjes

- 21 .....
- 22 Wil van Leeuwen
- 23 Ans van Spengen
- 24 Wijnje de Haan
- 25 Nel Mulckhuyse
- 26 Annemieke van Leeuwen
- 27 Marijke Leeftang
- 28 .....

Zittend op de voorgrond

- 29 .....
- 30 Jan v.d. Horst
- 31 Gijzen?
- 32 .....
- 33 .....
- 34 .....
- 35 Adrie van Heeringen
- 36 Piet Oussoren
- 37 .....

De derde foto in deze editie is gemaakt bij de vroegere CNS aan de Herenweg in Vinkeveen. Rechts achter is villa 'Ora et Labora' te zien. Het lijkt een groep 1 te zijn, maar het jaartal is slecht te lezen.

De meester op de foto zou J.M. Schreutelkamp moeten zijn, die hoofd van de school was van 1909 tot en met 1936. Zittend in het midden drie meisjes, de middelste is mogelijk Geertje Albers.

Naast de meester zitten nog twee jongens, dit zouden mogelijk Kees Oussoren en Wim Oussoren zijn. Voor de rest is het onbekend wie er op de foto staan. Mogelijk kunnen de lezers meer info verstrekken. Herkent u de personen op de foto, schroom dan niet om te reageren.

Hiernaast een foto van vermoedelijk het team en het bestuur van de CNS in Vinkeveen. Herkenbaar, de tweede van rechts staand, opnieuw meester Schreutelkamp, die hoofd van de school was van 1909 tot en met 1936.

Wilt u zelf uw klassenfoto beschikbaar stellen? Dan willen wij daar graag gebruik van maken. Kent u alle namen van de klasgenoten nog? Dan is dit erg handig. Bent u juist nieuwsgierig naar vergeten namen? Dan vragen we onze plaatsgenoten mee te denken. Vooral ook over schoolfoto's uit de jaren vijftig of zestig van de vorige eeuw.

U kunt uw foto's aanleveren bij Jaap Meulstee. Dat mag digitaal via meuls63@planet.nl, u kunt uw foto ook (tijdelijk) afgeven. Dan scannen we de foto en plaatsen deze in één van onze volgende edities.

Van armenzorg naar zorgcentra en verder

EEN TERUGBLIK OP DRIE EEUWEN ZORG IN DE RONDEVENEN

Eind zeventiende eeuw bestaat de zorg voor de medemens in de rondevese dorpen voornamelijk uit armenzorg uitgevoerd door roomsche armmeesters en gereformeerde diakenen. Zij zijn afhankelijk van de opbrengsten van een langzaam groeiend eigen vermogen, van collecten langs de huizen, van opgehaalde haardas en van oortjes- of armengeld uit de verveningen. Vooral het ophalen van haardas speelt in het arme Wilnis tussen 1777 en 1886 een grote rol. Haardas, in feite turf, bevat kaliumcarbonaat dat in de zeepindustrie wordt gebruikt voor de bereiding van zachte zeep. Langs de huizen as ophalen en verkopen is dan ook een ideale manier om aan geld te komen, want elke ton as levert minstens zeven tot acht stuivers op. Verder staat gezamenlijk ophalen van as borg voor samenwerking tussen roomschen en gereformeerden en dwingt armengeld uit de veenderijen tot samenwerking met de gemeente.

Wambuisjes en holleblokken

In de periode vóór de reformatie, die in de Rondevese dorpen rond 1590 zijn beslag krijgt, wordt de armenzorg in Mijdrecht, Wilnis, Uithuizen en de gebieden langs de Amstel en de Kromme Mijdrecht voornamelijk uitgevoerd door de twee katholieke parochies in Mijdrecht en Oud-

huijzen. Als daarna de activiteiten van de katholieke kerken verboden worden, schakelt die zorg terug in een lagere versnelling en komen de diaconieën van de gereformeerde gemeente de zorg voor eigen lidmaten overnemen. Wanneer rond 1680 de effecten van de reformatie wat zijn weggeëbd, pakken de parochies de zorg voor eigen armen weer op.

Die zorg beperkt zich dan tot hulpverlening aan huiszittende (=thuiswonende) armen. In de meeste gevallen gaat het dan om een uitkering in geld of in natura. Dat wil zeggen brood, kleding zoals hemden, schorten, wambuisjes en jakjes, schoeisel waaronder holleblokken of voetblokken en brandstof zoals turf. Eind 17e eeuw verschijnen de eerste documenten die betrekking hebben op de armenzorg. Het zijn voornamelijk betalingsbewijzen en rekeningen. Het oudste bewijs is een handgeschreven, moeilijk leesbaar, stukje papier waarin iemand in 1679 verklaart zes gulden ontvangen te hebben van de armmeester van de Catholijcke Armen te Wilnis wegens lijfsonderstand.

Met krachtige preken

Heel langzaam begint dan het grote denken. Armenzorg kan economisch gezien benut worden als middel tot regulatie van de arbeidsmarkt, sociaal gezien als middel tot

het instandhouden van de bestaande klassenmaatschappij en kerkelijk gezien als middel om behoud van eigen aanhang. Armoede wordt in geoeede kringen gezien als eigen schuld. Te jong trouwen, luiheid, drankmisbruik en verkwisting. In 1793 spreekt Gijsbert Karel van Hogendorp over “het graauw, ontvatbaar voor zeedelijke en godsdienstige indrukken” en over mensen die “als reedlose dieren voortleven vooral omdat de overheid geen taak ziet in de armenzorg. Plaatselijke overheden vaardigen alleen ordonnanties uit tegen bedelarij, vagebondarij en misdrijven en komen pas in actie wanneer de armoede criminele aspecten gaat vertonen.”

Meer en meer wordt dan ook gekeken naar de armbesturen. Die moeten er voor zorgen dat de armen zich ijverig, spaarzaam, geduldig en godvruchtig gaan gedragen en met gevoel van respect voor hoger geplaatsten. Armentscholen, werkinrichtingen en krachtige preken zouden hieraan moeten meewerken. De oproepen tot een staatsarmenzorg klinken steeds luider, vooral gevoed door het sociale-angst-motief en het vermeende falen van kerkelijke armenzorg. Maar de kerkelijke visie blijft overheersen, want die steunt op de wet Gods, is gebaseerd op de liefdadigheid van de medemens en staat geen menselijke wet toe. De basis voor het verzet van de kerken tegen de overheid is gelegd.

Armenzorg een publieke dienst

In 1851 komt minister Thorbecke met een voorstel tot wettelijk regeling van de armenzorg. De overheid is verantwoordelijk, de diaconieën worden uitvoerders. Hij laat doorschemeren armenzorg op den duur als een publieke dienst te zien. Dit leidt meteen tot een storm van protest van kerkelijke zijde, want economische benadering van armoede staat haaks op de godsdienstige benadering. Pas in 1854 slaagt het kabinet Van Hall er in de eerste effectieve armenwet door de Tweede Kamer te loodsen. De wet gaat uit van een godsdienstige en een morele visie. Gemeenten moeten de armenzorg overlaten aan kerkelijke en particuliere instellingen. Dit alles duurt tot 1965 wanneer de Algemene Bijstandswet de armenzorg in handen van het rijk legt.

Op 19 december 1854 stelt de gemeente Mijdrecht naar aanleiding van de nieuwe wet uit hetzelfde jaar de maximale bedelingen vast. Mannen of vrouwen tussen de 25 en 60 jaar oud, die ‘s zomers iets kunnen verdienen maar in de winter niet, krijgen 50 ct. per week. Verder is ieder kind goed voor 25 ct. per week. Oude lieden boven de 60 krijgen meer. Elke week één gulden als zij niet meer

kunnen werken. De bedelingen zullen worden verstrekt in levensmiddelen, kleding, brandstoffen, woning en verder in geld. De armbesturen in Mijdrecht krijgen geen subsidie. Alleen de verpleging van armlastige eigen bewoners en op andere plaatsen in gast- of ziekenhuizen opgenomen patiënten komt voor rekening van de gemeente, maar niet “die welke door enig armbestuur van hier derwaarts zijn gezonden.”

De ziekenfondsen

Langzaam maar zeker komt er ook tekening in de zorg. Begin 1900 richtten enkele werkgevers voor eigen personeel een ziekenfonds op. Al snel volgen er meer. Vijf jaar later komt de Nederlandse Maatschappij voor Geneeskunde met allerlei regelingen, zorgpakketten en contracten waarmee de arme kant van Nederland zo goed en zo kwaad als het kan van basiszorg wordt voorzien. Ziekenhuisopname zit dan nog niet in het pakket. Een beroep op de Armenwet is het enige dat er op zit. Het resultaat is wel dat aan het begin van de Tweede Wereldoorlog bijna twee derde van de Nederlanders verzekerd is tegen ziektekosten. In 1941, tijdens de Duitse bezetting, volgt het ziekenfondsenbesluit. Elke werknemer onder een bepaalde loongrens is verplicht verzekerd bij een ziekenfonds. Het ziekenfonds in die vorm houdt stand tot 2006.

In 1967 volgt de AWBZ. Een volksverzekering voor zware ziekten. Zorg wordt geregeld door zorgverzekeraars na indicatie via zorgkantoren.

Het Kruiswerk

Rond 1900 wordt de roep om ziekenverzorging na een aantal epidemieën steeds luider. Vooral de slechte hygiëne, mede veroorzaakt door de overal aanwezige armoede, speelt daarbij een grote rol. Particulieren en kerken slaan de handen ineen om daar wat aan te doen. Op de overheid hoeft in die dagen niet te worden gere-

kend, want die heeft het druk de vele maatschappelijke veranderingen rond de eeuwwisseling het hoofd te bieden. De oudste instelling in het gebied van de rondevenen is de op 16 januari 1903 opgerichte protestants-christelijke 'Vereniging voor Wijkverpleging Mijdrecht-Wilnis'. In 1948 gaat deze vereniging over in de niet kerkgebonden landelijke vereniging 'Het Groene Kruis'. Mijdrecht en Vinkeveen gaan mee, Wilnis niet, want die wil haar Protestants-Christelijke (PC) grondslag niet prijsgeven. Op 1 juli 1925 volgt de oprichting van de afdeling Mijdrecht van het Wit-Gele Kruis. Hun werkgebied omvat de parochie van de H. Johannes de Doper met daaronder de gemeenten Mijdrecht en Wilnis. Het werkgebied van de afdeling Vinkeveen-Waverveen valt onder de parochie van het H. Hart van Jezus te Vinkeveen. Solistisch werkende wijkverpleegsters vormen in de jaren zestig het beeld van het kruiswerk, later gaat dat meer in teamverband.

Wit-Gele Kruisgebouw op Bozenhoven [Mijdrecht].

Croonstadtlaan [Mijdrecht].

In 1978 gaan de vijf kruisverenigingen in Mijdrecht, Wilnis en Vinkeveen in elkaar over en vormen de Regionale Kruisvereniging De Ronde Venen. Een en ander is een gevolg van rijksbeleid dat een einde wil maken aan versnippering. Als gevolg van die fusie moeten oude wijkgebouwen wijken om plaats te maken voor nieuwe. Het eerste wijkgebouw dat verdwijnt, is dat van het Wit-Gele Kruis op Bozenhoven. Het wordt in juli 1985 verkocht aan de naastgelegen Rabobank. Drie jaar later volgen in Vinkeveen het Groene Kruisgebouw aan de Baambrugse Zuwe en het Wit-Gele kruisgebouw aan de Kerklaan. In 1986 wordt in Mijdrecht aan de Croonstadtlaan een nieuw hoofdgebouw in gebruik genomen, in Wilnis aan het Kamgras volgt een regiokantoor en in Vinkeveen aan de Scholeksterlaan het derde kruisgebouw.

Weidesticht komt

1990 is een cruciaal jaar voor de kruisverenigingen. Ook weer gedwongen door hogehand moet de structuur van het kruiswerk gewijzigd worden. Samengaan en opheffen van de kleintjes om een groter draagvlak te krijgen en ontkoppeling van leden- en werkorganisaties is het credo. De Regionale Kruisvereniging DRV gaat met vijf eerder gefuseerde kruisverenigingen over in de Groot Plaatselijke Kruisvereniging. De nieuwe statuten melden als doel onder meer: Aanvulling te geven op het basispakket AWBZ, want die dekt dan nog niet alle zorgvoorzieningen. In 1993 wordt de vraag naar thuiszorg in de gemeente De Ronde Venen steeds groter, maar het politieke geklungel rondom bezuinigingen in de bejaardenzorg remt daadkrachtige acties af. Ouderenbeleid is in handen van de provincie. Alleen bij eerstelijnszorg heeft de gemeente enige zeggenschap. Onderlinge samenwerking tussen de vier verzorgingshuizen in de gemeente is er niet. De regiogrenzen zijn onduidelijk en de regels, waar ieder zich aan te houden heeft, zijn afhankelijk van wie in de regio aan het woord is. We hebben het dan over de verzorgingshuizen Gerardus Majella in Mijdrecht met 36 eenpersoonskamers, Nieuw Avondlicht met 38, Zuiderhof 63 en Vinkenoord 38.

In 1995 is elke vijfde Rondevener een 55 plusser en proberen de woningbouwcorporatie, de verpleeg- en verzorgingshuizen, het kruiswerk, de thuiszorg, de zorgverzekeraars, de ouderenorganisaties een samenwerkingsverband op te zetten om tot betaalbare zorg te komen. Het resultaat is het samengaan van het kruiswerk, de gezinszorg en het algemeen maatschappelijk werk in het samenwerkingsverband Weidesticht. Het eerste jaar worden de werkzaamheden nog uitgevoerd in de nieuwe gebouwen

van de kruisverenigingen, maar in 1997 verhuist Weidesticht alles naar de Croonstadlaan. De gevolgen zijn dat het regiokantoor in Wilnis en de vestiging in Vinkeveen vrijkomen.

Een moloch in wording

Eind 1997 wordt het kruiswerk binnen Weidesticht opgeheven. De gekunstelde constructie en het vele geld dat daarmee gepaard gaat, is voor velen zo langzamerhand onbegrijpelijk geworden. Weidesticht gaat alleen door met thuiszorg. In maart 2002 besluiten Weidesticht en de Zorggroep Utrecht West (Zuwe) de krachten te bundelen. Zuwe is een zorgnetwerk waarin thuiszorg, ziekenhuiszorg, verpleeg- en verzorgingshuiszorg en andere vormen van zorg- en dienstverlening samengaan. Het concern is in 2000 opgericht en bestaat na het samengaan uit het Hofpoort Ziekenhuis, Zorgcentra Maria-Oord, Verpleeg- en zorgcentrum Snavelenburg, thuiszorgorganisatie Weidesticht en Zorgcentrum Woerden. Elke organisatie aangesloten bij Zuwe behoudt haar eigen identiteit, cultuur en gezicht. Dat geldt ook voor de samenstelling van de besturen. In 2006 verdwijnt de naam Zuwe-Weidesticht. De organisatie gaat weer Zuwe heten. Vanuit meer dan dertig locaties in het westelijk deel van de provincie Utrecht biedt Zuwe met 2.500 medewerkers een breed scala aan diensten, waaronder verpleeg- en verzorgingshuiszorg, thuiszorg, hulp bij het huishouden, jeugdgezondheidszorg en maatschappelijk werk voor zo'n 35.000 klanten in Midden Nederland.

In 2007 volgt de wet maatschappelijke ondersteuning (WMO). Die wet vervangt de welzijnswet uit 1994, de wet voorzieningen gehandicapten en delen van de AWBZ zoals de thuiszorg. De gemeente krijgt die zorg in handen. Anno 2010 melden critici: "Met de WMO is thuiszorg de nek omgedraaid want gemeenten hebben er te weinig geld voor over".

Dan gaat het snel

Begin juli 2008 laten de zorginstellingen Zuwe en de Utrechtse thuishulp Aveant weten samen verder te gaan onder de naam Zuwe Aveant. Beide organisaties denken op die manier hun strategische doelen beter te kunnen bereiken. Eind juli 2008 zoekt Zuwe Aveant aansluiting bij Careyn met dezelfde intenties.

De holding Careyn opereert in Zuid-Holland, Utrecht en Noord-Brabant op gebied van zorg, welzijn en wonen en omvat een groot aantal BV's en stichtingen. Hun motto is: "De wijkzuster terug, want diensten op het terrein van zorg, welzijn en wonen moeten wijkgebonden georganiseerd." "Goed idee", heeft Zuwe Aveant waarschijnlijk

gedacht, want op 1 juli 2010 fuseren ook zij met Careyn. Eind 2011 omvat Careyn 23 besloten vennootschappen waarvan negentien voor 100% en zes stichtingen. Elke BV houdt de eigen structuur met een raad van bestuur en raad van toezicht. De indrukwekkende lijst van producten en diensten op het gebied van wonen, zorg en welzijn telt maar liefst 23 onderdelen. Careyn werkt met ruim 15.000 medewerkers waarvan 7.032 fulltime en zo'n 2.600 vrijwilligers. Hun jaarverslag over 2011 is erg duidelijk. Zelfs de salarissen van bestuursleden worden vermeld.

Niet aangesloten bij Careyn zijn de vier rondeveense verzorgingshuizen. Misschien aangestoken door fusiekoorts fuseren op 1 januari 2012 Zorgcentra De Ronde Venen met de Zonnehuisgroep Amstelland. Maria-Oord doet niet mee, want die zit dan bij Careyn. Zonnehuisgroep Amstelland werkt in Amstelveen, Amsterdam-Zuid, en Ouder Amstel. De organisatie telt ruim 1200 personeelsleden (700 fulltimers) en 1.800 cliënten.

Tot slot

Maar we zijn er nog niet. Careyn, Aveant en Zuwe hebben medio 2010 hun krachten gebundeld en zijn gefuseerd tot één concern, maar lokaal gezien zijn de oude namen in gebruik gebleven. In januari 2012 wordt dat anders. De drie organisaties gaan verder onder één naam: 'Careyn'. Het gevolg is dat wanneer je op internet zoekt naar Weidesticht, of naar Zuwe, je stevast te maken krijgt met de site van Careyn. Pas wanneer je verder en dieper zoekt, wordt langzaam duidelijk hoe alles in elkaar steekt. Geen wonder dan ook dat de gemeente DRV servicepunten voor wonen, welzijn en zorg in het leven heeft moeten roepen om de inwoners in de zorgbrei de weg te wijzen. Jammer ook dat de ene site m.b.t. de zorg vaak de ander citeert met eigen bewoordingen en bevindingen. Maar wie had gedacht dat anno 2012 weer gesproken zou worden over de wijkzuster. Misschien onder een andere naam en niet meer op de fiets, maar ook hier: "Geschiedenis herhaalt zich, want niet elke verandering is een verbetering".

Gezocht: Sporen van de Tweede Wereldoorlog in De Ronde Venen

In De Proosdijkoerier is de afgelopen jaren regelmatig aandacht besteed aan de Tweede Wereldoorlog en aan archeologie. De toenemende aandacht in Nederland voor de archeologie van de Tweede Wereldoorlog heeft echter nog niet z'n neerslag gehad in het tijdschrift, terwijl ook in de bodem van De Ronde Venen sporen bewaard zijn gebleven uit deze periode. Welke sporen uit de oorlog kunnen er bewaard zijn gebleven in De Ronde Venen en wat kunnen ze vertellen over de oorlogsjaren?

Oorlogsgeschiedenis

Wie op de website van de Historische Vereniging digitaal de bibliografie van De Proosdijkoerier doorzoekt op de term 'oorlog', komt 17 artikelen tegen, waarvan er 15 over de Tweede Wereldoorlog gaan. Wie gericht verder zoekt met andere termen, vindt nog een paar andere artikelen over de oorlogsjaren. De artikelen verhalen vooral over de lotgevallen van de burgerbevolking. Er is veel aandacht voor de evacués die in de loop van 1944 vanuit het door oorlogsgeweld getroffen zuiden van Nederland een veilig heenkomen zochten in Vinkeveen en omgeving. Ook is aandacht besteed aan de onderduikers, aan de burgemeesters in oorlogstijd en aan de NSB'ers. De inwoners van de huidige gemeente De Ronde Venen zijn vanaf het begin tot het eind van de oorlog ook direct geconfronteerd met oorlogsgeweld. In de meidagen van 1940 zou bij Vinkeveen een Duits toestel zijn neergestort en op 5 mei 1945 zijn nog zes leden van de Binnenlandse Strijdkrachten gedood in een vuurgevecht met Duitse soldaten. Aan deze laatste gebeurtenis is een venster gewijd in de Canon van De Proosdijlanden, die is gepresenteerd bij het vijftienvijftig jarig bestaan van de Historische Vereniging in 2009. De namen van de zes slachtoffers staan vermeld op het oorlogsmonument aan de Herenweg in Vinkeveen, samen met de namen van twee plaatsgenoten die zijn omgekomen als gevolg van oorlogshandelingen in de meidagen van 1940.

Bronnen

Over de gebeurtenissen uit de oorlog zijn verschillende bronnen beschikbaar. Een voorbeeld laat zien wat voor soort bronnen dit zijn en welke informatie ze kunnen opleveren. In een artikel over de luchtoorlog boven De Ronde Venen wordt een ooggetuige aangehaald die spreekt van het neerhalen van een Duits toestel dat op 10 mei 1940 zou zijn neergedaald en 'dat als een kurkentrekker en brandend neerkwam ongeveer bij de kruising van de Industrieweg en de Enschedeweg' (Gille/Redactie 1988). Wie vervolgens in de beeldbankwo2.nl zoekt op 'Vinkeveen' vindt twee foto's

uit de collectie van het Nederlands Instituut voor Oorlogsdocumentatie (NIOD) waarop onmiskenbaar een vliegtuigvleugel met een Duits kruis is te zien in de slootkant van een weiland, waarbij Nederlandse soldaten trots poseren. Een van hen laat zich zelfs met z'n meisje - keurig met hoedje op - fotograferen. Het feit dat de Nederlandse soldaten in alle vrijheid bij het wrak konden komen, wijst erop dat de foto in de eerste oorlogsdagen moet zijn genomen, nog voor de Duitse bezetting. Volgens het bijschrift betreft dit een crash te Vinkeveen. Wie vervolgens nadere gegevens over dit toestel probeert te vinden in het Verliesregister over 1940 (zie <http://www.studiegroepvluchtoorlog.nl/verliesregister/>) ontdekt dat zoeken op de plaatsnaam 'Vinkeveen' niks oplevert. Een korte verkenning van enkele digitaal te raadplegen bronnen levert dus helaas geen duidelijkheid op over dit vliegtuig.

De luchtoorlog heeft zich gedurende de hele oorlog afgespeeld boven De Ronde Venen. Diverse toestellen zijn in de gemeente gecrasht. Meest bekend is de Vickers Wellington bommenwerper, die in de nacht van 4 op 5 mei 1943 is neergestort bij Wilnis en waarvan de wrakresten uiteindelijk na een jarenlange voorbereiding in 2002 zijn geborgen (Rouwenhorst 1996). Enkele wrakdelen zijn te zien in het Crash Museum 40-45 te Aalsmeerderbrug. Andere wrakresten hebben een bijzondere betekenis gekregen, doordat ze zijn opgenomen in de sokkel van het in 2003 te Wilnis onthulde monument voor de omgekomen bemanning. Dit voorbeeld laat zien hoe de herinnering aan de oorlogsjaren levend

wordt gehouden met monumenten en hoe resten uit de oorlog een plek kunnen krijgen in musea.

Bodemvondsten

De bodem bevat nog veel meer resten uit de oorlogsjaren, die een aanvulling kunnen vormen op de reeds bekende historische gegevens over de oorlog. Behalve dat archeologisch onderzoek van deze resten nieuwe informatie kan opleveren over de Tweede Wereldoorlog, levert het onderzoek ook tastbare relictten op die kunnen helpen het verhaal over de oorlog te blijven vertellen. Het zijn stille getuigen van een aangrijpende periode, waarvan het aantal ooggetuigen elk jaar minder wordt. Bodemvondsten uit de oorlog vertellen hun eigen verhaal over deze periode. Ook in De Ronde Venen zijn bij (graaf)werkzaamheden voorwerpen uit de oorlog aangetroffen. Zo zijn bij baggerwerkzaamheden in april/mei 1995 in de grote put van de Gagel diverse bevoorradingscontainers gevonden, die in de oorlog door de geallieerden in bezet gebied zijn gedropt en vervolgens leeg door het verzet zijn gedumpt. Behalve dergelijk bewust gedumpte voorwerpen bevat de bodem veel meer sporen uit de oorlog. Denk daarbij niet alleen aan de wrakresten van gecrashte vliegtuigen, maar ook aan sporen van (schuil)loopgraven en stellingen die op diverse plaatsen door de bezetter zijn aangelegd. Zo moesten inwoners van de streek in 1944 en 1945 gedwongen kades en veldversterkingen aanleggen als onderdeel van een Duitse verdedigingslinie, inclusief inundaties. Ook moet op diverse plaatsen luchtafweergeschut hebben gestaan, zoals in de omgeving van de openbare school in Waverveen (Turkenburg 1990a, p. 15).

Sporen

Behalve in de bodem kunnen ook op andere plekken sporen uit de oorlog bewaard zijn gebleven. Tijdens de oorlogsjaren nam de bezetter in de gemeente z'n intrek in diverse panden. De kans is aanwezig dat dit gebruik z'n sporen heeft nagelaten in de gebouwen, in de vorm van afval dat onder de vloer terecht is gekomen, of voorwerpen die in loze ruimtes of op zolder zijn achtergebleven. In diverse plaatsen zijn op dergelijke gebouwen ook resten van opschriften of beschilderingen bewaard gebleven. Ook de vele onderduikers kunnen in de panden waar ze onderdak vonden hun sporen hebben nagelaten, in de vorm van schuilplaatsen en daarin achtergelaten voorwerpen. Het verzet richtte even-

eens bergplaatsen in, bijvoorbeeld voor de opslag van gedropte wapens. Dergelijke sporen kunnen een geheel eigen verhaal vertellen over het gebruik van de panden in de oorlogsjaren. Sinds enkele jaren wordt er systematisch onderzoek gedaan naar deze gebruikssporen, dit wordt wel bouwbiografisch onderzoek genoemd. Ook kan sprake zijn van oorlogsschade op gebouwen, bijvoorbeeld als gevolg van geallieerde vliegtuigbeschietingen of verkeerd afgeworpen bommen. Al deze sporen kunnen worden gezien als erfgoed van de oorlog. Net als andere cultuurhistorische waarden is het van belang om deze sporen in kaart te brengen. Zo kan niet alleen een zorgvuldige afweging worden gemaakt wat betreft nader onderzoek of behoud van de oorlogssporen, maar wordt ook een beeld verkregen van de potentie die de sporen hebben voor educatie en recreatie.

Opvallend is dat de rol van amateur-archeologen bij het onderzoek naar sporen uit de Tweede Wereldoorlog tot nu toe nog zeer beperkt is. Dit is opmerkelijk, aangezien amateur-onderzoekers een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan onderzoek naar deze periode.

Oproep

Ter voorbereiding op een lezing voor de Historische Vereniging over de sporen van de Tweede Wereldoorlog in De Ronde Venen ben ik op zoek naar nadere gegevens. Wie kan er meer vertellen over:

- voorwerpen uit de oorlog die bij (graaf)werkzaamheden zijn gevonden;
- plekken in het landschap waar nog sporen zichtbaar zijn van loopgraven of stellingen uit de oorlog;
- locaties van vliegtuigcrashes;
- locaties van stellingen voor (luchtafweer)geschut;
- gebouwen met resten van opschriften en/of sporen van oorlogsschade;
- gebouwen waarin voorwerpen zijn gevonden uit de oorlogsjaren;
- gebouwen waarin zich nog schuilplaatsen voor onderduikers of bergplaatsen voor het verzet bevinden;
- andere sporen uit de oorlog.

Reacties kunnen worden gezonden aan:

info@proosdijlanden.nl.

Met dank aan Wiesje Dijkxhoorn voor het aanleveren van gegevens.

Literatuur

- Turkenburg, A. (1990a). *Vinkeveen en de Tweede Wereldoorlog, deel 1. De oorlogstijd. De Proosdijkoerier 3.*
- Gille, P.W. en Redactie (1988). *De luchtoorlog boven de Ronde Venen. De Proosdijkoerier 2, pp. 15-19.*
- Rouwenborst, L.G.J. (1996). *Vickers-Wellington. De Proosdijkoerier 4, pp. 23-24.*

“Arm en rijk”

In het kader van de maand van de geschiedenis, organiseerden we op 6 oktober in Vinkeveen de ‘Dag van de Geschiedenis’, die mede mogelijk gemaakt werd door het Rabo Dichtbifonds. Onderdeel van deze dag was de geanimeerde prijsuitreiking die hoorde bij de onder de Rondeveense basisschooljeugd uitgeschreven teken- en verhalenwedstrijd. Uit de vele verhalen, die de enthousiaste, creatieve leerlingen bedachten, is het onderstaande verhaal van de Mijdrechtse Melissa Willemsen, leerlinge van de Hoflandschool, als beste uitgekozen.

Het verhaal is een vervolg op de aangereikte inleiding:

Elke avond kijkt het meisje, vanuit het kasteel in Mijdrecht, naar buiten en vraagt zich af wat dat kleine lichtje in de verte toch te betekenen heeft. Het meisje is heel mooi en heeft prachtige kleren. Ze zijn van fluweel met een rand van bont. Ze draagt een gouden band op haar voorhoofd. Een brede gouden ketting heeft ze om haar hals. En aan haar smalle, witte handjes flonkeren twee diamanten ringen. Ze heeft zachte leren schoentjes aan. Ze gaat soms weg. Ze zit dan in een koets met bedienden of ze zit voor haar vader op zijn paard. Op een donkere middag gaat ze stil het kasteel uit.

“Brr, wat is het koud zeg buiten. Misschien had ik toch mijn bonte jasje aan moeten trekken”, denkt ze. “Ik zat nog te twijfelen maar ja, als er vlekken op komen dan heb ik een probleem, een heel groot probleem. Mijn moeder zou me straf geven: een paar weken niet naar buiten. Ik mag al niet vaak naar buiten, heel soms als de zon schijnt mag ik even op het balkon zitten, spelen mag nooit want dan worden mijn kleren vies. Ik ben nog maar een paar keer in mijn leven over de gracht geweest, samen met mijn vader”, zegt ze tegen zichzelf. “Maar nu ga ik alleen, stiekem niemand mag hier ooit van weten, niemand, nooit niet.” En zachtjes - zodat niemand haar hoort - stapt ze het veen in.

Elke avond kijkt de jongen, vanuit het huisje waar hij woont, naar buiten en vraagt zich af wat dat grote licht in de verte toch te betekenen heeft. De jongen heeft verstelde kleren aan, een bruine kiel en een wollen muts. Hij draagt houten klompen met stro er in. Hij heeft sterke, ruwe handen van het werken in het veen. Hij gaat soms weg. Met zijn vader en de hond gaan ze de venen in om bagger te scheppen en turven te maken voor het vuur. Op een donkere middag gaat hij stil het huisje uit.

De hond rent achter hem aan. “Ssst Max, niet zo blaffen niemand mag ons horen. Oh nee”, zegt hij. Zijn vader loopt recht op hem af. “En wat ben jij van plan?” vraagt hij. “Ik ga eh, eh, even een eindje wandelen met Max.” “Nou dat hoeft niet hoor, ik heb net gewandeld met hem” zegt vader. “Ja, maar eh, eh, ik vind het heel leuk hoor.” “Nou vooruit”, zegt vader. Hij geeft zijn zoon een schouderklopje en loopt het blauwe huisje binnen. “Pfff dat is gelukt” zegt hij. En samen met Max stapt hij het veen in.

“Kkgggg”. Haar mooie gouden armbandje blijft haken aan een tak en valt daarna in het veen. “Oeps, misschien is het toch geen goed idee dat ik alleen op stap ga.” Ze hurkt door haar knieën en zoekt naar haar armbandje. “Gelukkig gevonden, wel vies maar thuis kan ik hem wel schoonmaken en anders laat ik het de bediende wel doen zegt ze vrolijk.

Na een tijdje komt ze in het dorp aan, allemaal mensen lopen over straat. “Wow ik heb nog nooit zoveel mensen bij elkaar gezien. Wonen die allemaal hier?” denkt ze. Het is markt, mensen schreeuwen over straat en proberen hun spulletjes te verkopen. Melk, brood en vruchten. “Wat zien ze er lelijk uit.” Ze bekijkt de mensen die voor haar staan. Oude, vieze, bruine lappen aan elkaar genaaid. “Getsie, hebben ze geen wasmeisje die hun kleren wast? Of een kleermaker die prachtige kleren maakt?” Ze snapt er helemaal niets van, nog nooit heeft ze zoiets gezien. Kleine huisjes dicht op elkaar, kinderen spelen buiten. “Niet naar kijken, niet naar kijken, dit hoor ik niet te weten, dit is raar, gewoon doorlopen, straks vraagt iemand nog wie ik ben” denkt ze.

Het lijkt alsof ze in een andere wereld is, ver van haar kasteeltje. Ze concentreert zich weer op het lichtje, waar ze naar op zoek was. “Hé, wat raar, hij is ineens weg, net zag ik hem nog.” Ze slaat een steegje in en loopt verder, verder en verder.

De jongen komt met zijn hond Max aan in het dorpje. “Mooi het is markt, dan worden we hoop ik niet zo snel herkend” zegt hij tegen Max. Iemand zegt hem gedag. “Oh ik hoop zo dat hij mijn vader niet spreekt, want dan krijg ik problemen. Ik had gezegd dat ik een eindje ging wandelen en als ik dat zeg dan bedoel ik meestal een rondje lopen in het veen.” Stevig loopt hij door. Het grote licht in de verte ziet hij nog steeds. Max begint te blaffen. “Waf, waf”. Iemand komt hen tegemoet lopen. De jongen schrikt, maar al snel ziet hij dat het niet zijn vader is. “Eh hoi, hebben jullie een meisje gezien? Ze draagt een gouden band op haar voorhoofd, een brede gouden ketting heeft ze om haar hals en ze heeft leren schoentjes aan” vraagt de man. “Sorry, dat meisje hebben we niet gezien” zegt de jongen. “Oké.” En de man loopt weer verder.

Het begint al donker te worden en veel kouder. Het meisje loopt zachtjes verder, het licht komt steeds dichterbij. Ze houdt haar adem in. Ze is er bijna. BOEM!

Van schrik valt ze bijna om, ze is zo bang, zo ontzettend bang, ze durft haast niet verder te lopen. “Ik wil en zal weten wat dat lichtje te betekenen heeft. Nu moet het gebeuren.” Ze spreekt zichzelf moed in. Ze haalt diep adem, bijt haar tanden op elkaar en loopt verder. Stapje voor stapje, heel rustig, ze kan bijna zien wat het is, bijna. Ze schrikt van wat ze ziet. “Huh, een huisje?” Ze bekijkt het kleine blauwe huisje beter, het felle witte licht verblindt haar bijna. “Een huisje” zegt ze nog een keer tegen zichzelf. “Heb ik die hele tocht gemaakt voor een huisje? Jeetje, wat valt dat tegen zeg.” Ze kijkt door het kleine raampje, een meneer loopt ongerust heen en weer, ze blijft kijken totdat de man recht in haar gezicht terugkijkt. Het meisje schrikt en zet het op een rennen. Ze rent en rent totdat ze niet meer kan. Uitgeput gaat ze zitten. “Ik heb het koud en ik wil naar huis” zegt ze. Ze barst in tranen uit.

Opeens hoort ze voetstappen, het geluid komt steeds dichterbij. Weer wordt ze bang, heel erg bang. “Prinsesje?” Haar vader loopt recht op haar af, hij kijkt haar verbaasd aan. “Wat doe jij nou hier?” “Ik, ik wilde weten wat dat lichtje in de verte te betekenen had” stamelde het meisje. “Maar dat kon je toch aan mij vragen?” zegt haar vader. “Ja ma., maar dan worden jullie boos en da., dan...” Ze barst weer in tranen uit. “Rustig maar, we gaan naar huis.” En opgelucht loopt ze met haar vader aan de hand terug naar het kasteeltje.

Het grote licht komt steeds dichterbij. “Ik hoop maar dat mijn vader zich geen zorgen gaat maken. Misschien was dit toch niet zo’n goed plan.” Ze lopen verder. Nu kan hij zien wat het is. “Wow, een kasteel. Wat mooi, wat groot, ik wist niet dat dit bestond.” Vol verbazing bekijkt hij het kasteeltje. Hij loopt eromheen en kijkt naar boven. De deur bij het balkon staat open. Hij hoort een prachtige stem zingen, stil blijft hij luisteren. Opeens stopt de stem. Het prinsesje loopt het balkon op. De jongen kijkt en kijkt, hij kan zijn ogen niet van het meisje afhouden. Het is alsof de tijd even stil staat, allebei kijken ze elkaar aan. Na een tijdje vraagt de jongen: “Wie ben jij?” “Ik ben het prinsesje Julia en jij?” “Ik ben boerenjongen Romeo.” Zonder iets te zeggen draait het prinsesje zich om, rent de trap af naar de voordeur en loopt naar buiten. Weer lijkt het of de tijd even stil staat. Het prinsesje loopt verder, naar de jongen toe. En als ze dichtbij hem staat, kust ze hem.

Eerste prijs in de categorie tekeningen:

Ferhan Sultan Balci van de Trekvogel uit Mijdrecht.

De volledige lijst van genomineerden:

Bij de tekeningen: Moos van den Heuvel, Amber van Egmond, Charlotte de Jongh, Nicky Moen, Marianne Mulckhuyse, Noa van der Kooy, Ruben Rechthout, Ferhan Balci, Romy Betjes, Tarica Neeleman, Stef Samsom en Mart Alblas.

Bij de verhalen:

Tessa Wormgoor, Shane Verwey, Femke de Jong, Geert Dubbeldam, Maura Klinkhamer, Bente van Vliet, Mara Verlaan, Chiara Ledegang, Larissa Jansen, Melissa Willemsen, Daphne Post, Hanna Barneveld en Anne-Sophie Thurkow.

Nieuw onderzoek naar het Proostenhuis Mijdrecht

Bij de historische vereniging de Proosdijlanden ben ik een ‘groentje’, een ‘broekie’.

Pas een jaartje afgestudeerd als historica, die nog veel moet leren. Geschiedenis is zo extreem breed.

Soms heb ik het idee dat ik nog maar weinig weet. Voor mij is het dan ook lastig als je met een idee komt terwijl de meeste leden van de Proosdijlanden er al álles vanaf weten. Zo wist ik niet dat Mijdrecht ooit een kasteeltje had, het ‘Proostenhuis’ genaamd. Toen ik dat ontdekte, was ik erg blij: “Ha! Dat is een leuk onderwerp om over te schrijven. Daar is vast niet heel veel over bekend.” Heel erf Naïef (met een hoofdletter).

“Daar is wel vaker over geschreven”, werd mij verteld. Sterker nog, één lid is er in gespecialiseerd:

Fred de Wit. Maar, werd mij ook verteld: “Fred heeft informatie. Nieuwe, vertrouwelijke informatie ...”

‘Vertrouwelijke informatie’, dat klinkt goed. Of ik even wilde kijken naar deze ‘vertrouwelijke informatie’ over het Proostenhuis. Maar natuurlijk!

Ik ging langs bij Fred de Wit en hij toonde mij een rapport over het Proostenhuis. Dit rapport is afkomstig van RAAP Archeologisch Adviesbureau onder leiding van drs. M. Jomanov. In 2010 kreeg dit bureau de opdracht van de gemeente de Ronde Venen een bureau- en een inventariserend veldonderzoek te doen aan de Rondweg in Mijdrecht. Er waren plannen om de Rondweg om te leggen, een parkeergarage te bouwen bij het Burgemeester Haitsmaplein en de gemeente had ook plannen voor een nieuw ANWB-informatiebord met (culturele) informatie uit de omgeving.

Die plannen konden echter niet zomaar uitgevoerd worden. Het sterke vermoeden bestond dat nabij het industrieterrein en de Rondweg resten van het zogenaamde Proostenhuis lagen. RAAP Archeologisch Adviesbureau moest dus onderzoeken of er archeologische grondsporen waren van dit Proostenhuis. Met het rapport dat Fred de Wit heeft gekregen en met de conclusie die daaruit is getrokken, kunnen we nu met grote zekerheid vaststellen: ja, het Proostenhuis heeft daar daadwerkelijk gestaan.

Een korte geschiedenis van het Proostenhuis

Over het Proostenhuis is al veel geschreven, maar voor de mensen die er niet erg mee bekend zijn, volgt hier nog een korte geschiedenis.

Een proost is een leider van een klooster, kapittel of proosdij. Dat verklaart direct de naam ‘Proostenhuis’ of ‘Proosdyenhuis’. De proost oefent zowel kerkelijke als geestelijke macht uit over de kapittel. Daarnaast had de proost in de omgeving van Mijdrecht ook als taak het gebied te controleren en toezicht te houden. Het is dus

goed mogelijk dat de proost belasting inde en misdadigers oppakte. Maar aangezien een proost meerdere verantwoordelijkheden had en niet altijd op één plaats kon zijn, nam een baljuw vaak de taken waar. Daarom is het aannemelijk dat de baljuw de kastelein is geweest van het Proostenhuis. De grond waarop het Proostenhuis stond, is na 1085 bouwrijp gemaakt. Een kopie van een oorkonde uit 1085 is namelijk bewaard gebleven, waarop stond dat ‘een veenland in Midreth’ is gegeven aan de proost en kanunniken van St. Jan te Utrecht via een ruil van een ander gebied. Verwacht wordt dat het Proostenhuis zo rond de 12e eeuw is gebouwd.

Het Proostenhuis heeft veel moeten doorstaan. Door de eeuwen heen waren er plunderingen en kleine oorlogen. Het Proostenhuis is er niet zonder beschadigingen vanaf gekomen. Zo werd bijvoorbeeld in 1512 besloten dat er geen gevangenen naar toe mochten, omdat het Proostenhuis in heel slechte staat was, zo oordeelde baljuw Beernt van de Haer. (artikel Fred de Wit)

Vanaf het einde van de 16e eeuw wordt het Proostenhuis vaker genoemd in historische bronnen. Er zijn bijvoorbeeld taxaties gevonden uit 1579 en 1580 van de baljuw Tako van Montsima, die het Proostenhuis wou herstellen nadat het door Geus Arent van Duivenvoorde bijna werd verwoest en verbrand.

In de eeuwen daarna is het overgegaan op allerlei andere families. De laatste eigenaar van het Proostenhuis was Jacob Jan van Hangest baron d’Yvoy, die het huis in 1805 overnam van familie Van der Capellen. Tussen 1811-1832 zou het huis zijn afgebroken.

Het mysterie van het Proostenhuis

Hoewel er dus genoeg aanwijzingen zijn dat het Proostenhuis heeft bestaan, is er niets meer van te zien. We

Anonieme tekening (1655) uit rapport RAAP, blz. 23.

Het huis te Mijdrecht in het jaar 1623, tekening van A. Rademaker, uit rapport RAAP, blz. 24.

weten dus niet tot in de details nauwkeurig waar het heeft gestaan. En misschien nog wel belangrijker: we weten ook niet hoe het er precies heeft uitgezien.

Er zijn enkele tekeningen uit de 16e, 17e en 18e eeuw bekend. Verder is op de kadastrale minuut van 1832 een kasteeltje getekend. De kadastrale minuut 1811-1832 is een kadaster met landsdekkende informatie over Nederland. De gehele kaart van Nederland is opgebouwd uit 17.000 losse kaarten, minuten genaamd. Hierop is het Proostenhuis dus nog te zien. Daarom wordt ook gedacht dat het Proostenhuis tussen 1811 en 1832 is afgebroken. Op dit kaartje is echter niet te zien hoe het Proostenhuis er heeft uitgezien. Kort gezegd, omdat de kaartschaal te klein is om er een heel kasteel tot in de details op aan te geven. En wellicht was het eigenlijk al meer een ruïne en vonden mensen het niet de moeite waard om het weer opnieuw op te bouwen.

Op twee oude prenten van het Proostenhuis zijn naast overeenkomsten ook veel verschillen waar te nemen. Wat overeenkomt is dat het Proostenhuis op een soort eilandje heeft gestaan. Het werd dus omringd door een gracht, iets wat veelvuldig voorkwam bij kastelen. Maar leg deze twee tekeningen naast elkaar en er komen heel veel zaken niet overeen. Daarbij moet wel gesteld worden dan de eerste afbeelding ruim een eeuw eerder getekend is dan de tweede afbeelding. Is één van de tekeningen waarheidsgetrouw? Hebben beide tekenaars hun fantasie gebruikt? We kunnen dat niet zeggen.

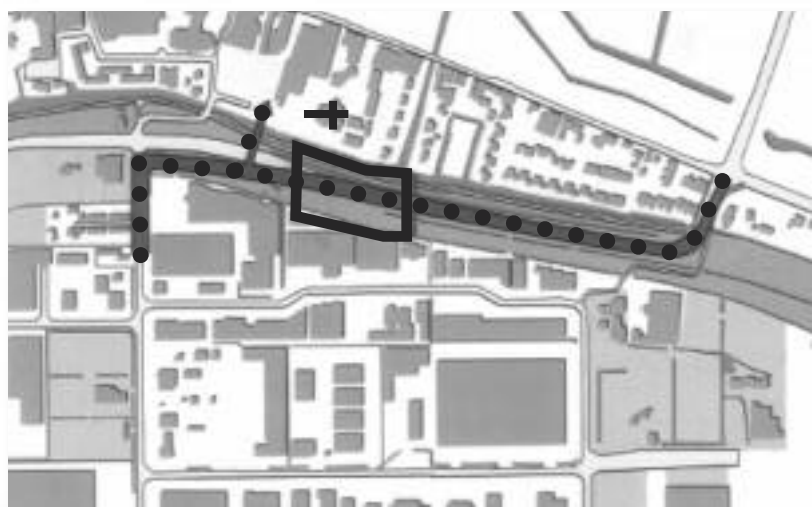
Hoe geloofwaardig de afbeeldingen zijn, is moeilijk vast te stellen. Het feit dat er echter tekeningen zijn die overeenkomen, laat natuurlijk wel zien dat er iets heeft gestaan, want ook daar werd wel eens aan getwijfeld.

Deze vermoedens werden al sterker bevestigd toen er opgravingen werden gedaan. In 1957 werd bijvoorbeeld ooit een steen opgegraven met daarin een kardinaalshoed gegraveerd. De kans was groot dat dit bij het Proostenhuis hoorde. Hoog bezoek - zoals een kardinaal - zou niet voor een overnachting de plaatselijke herberg zijn ingedoken. In het rapport van RAAP staat dan ook dat ze vermoeden bepaalde archeologische vondsten tegen te komen.

De verwachtingen van het onderzoek

RAAP gaf op de basis van de getoonde tekeningen aan wat ze zoal verwachten aan te treffen bij het graven. Door het water - zoals op de oude tekeningen is te zien - achtte RAAP de kans groot dat er resten van een buiten- en binnengracht zouden worden aangetroffen. De kans op afbraakpuin van bijvoorbeeld kasteelgebouwen (hoofd- en voorburcht, woontoren, weermuur enzovoort) zou ook voor de hand liggen. En door de omheining van het water was de kans ook aanwezig dat er resten zouden worden aangetroffen van houten beschoeiingen en bruggen. Daarnaast was de kans aanwezig dat er bijvoorbeeld een waterput kon worden gevonden of eventuele paden en tuin/parkaanleg. Met een booronderzoek zouden de resten omhoog gehaald kunnen worden. Via onderzoek zou vervolgens de ouderdom en de functie van bepaalde stenen kunnen worden vastgesteld.

RAAP gaf aan dat het waarschijnlijk gaat om resten. Door de aanleg van de vaart, dijk, weg en de parkeerplaats is er veel verloren gegaan. En veel resten kunnen al lang geleden opgeruimd zijn.

De verwachte ligging van het Proostenhuis. De 'rechthoek' wordt gezien als de locatie van het Proostenhuis. Bovenaan is een klein kruis te zien: dit is de Janskerk in het dorp van Mijdrecht.

De witte stippellijn is de Rondweg. Het moge duidelijk zijn: de locatie waar het Proostenhuis ooit heeft gestaan, is ingrijpend verstoord.

De resultaten van het onderzoek

Goed nieuws voor de liefhebbers: elementen uit de bronnen zoals de tekeningen, konden met een redelijke zekerheid getraceerd worden op een diepte van ongeveer 4,2 meter NAP.

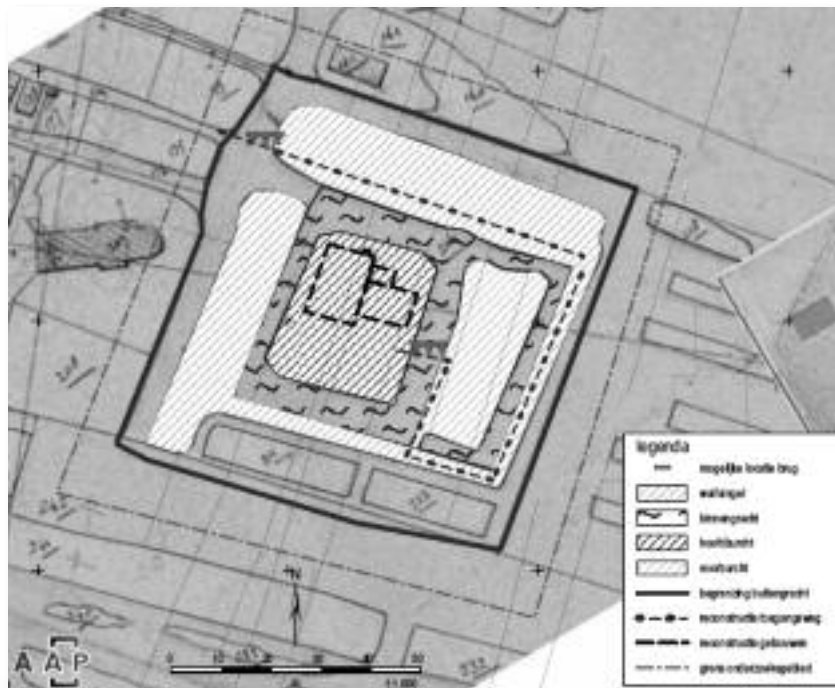
Er zijn inderdaad resten gevonden van zowel een buitengracht als een binnengracht. Daarbij is ook hout gevonden. Dat bevestigt het vermoeden dat er steigers en bruggen waren.

Op de plek van de hoofdburcht zijn resten gevonden van bakstenen funderingen. In de boor was een ondoordringbaar rood baksteenpuin gevonden. Met deze gegevens kon er een reconstructie worden gemaakt van hoe het er uit heeft gezien. Er is misschien niet heel veel gevonden, maar het ging om een klein veldonderzoek. Wat zou er naar boven komen als er daadwerkelijk gegraven gaat worden?

Met deze resultaten kan de gemeente een betere afweging maken bij verdere besluitvorming. RAAP heeft aangegeven dat het terrein zo dusdanig is verstoord dat het terrein weinig archeologische waarde meer heeft. Dat is jammer voor de liefhebbers, maar ook voor de gemeente. Er zijn dus wel resultaten die aantonen dat het Proostenhuis er heeft gestaan. Dit nu helemaal verstoord door het bouwen van een nieuwe parkeergarage bijvoorbeeld zou zonde zijn. Maar aan de andere kant: het opgraven kost heel veel geld. De resten liggen in ieder geval nu nog veilig onder de grond. Het laatste woord is dus aan de gemeente.

RAAP heeft als advies gegeven het gebied in situ te laten. Dat betekent de gemeente het laat zoals het op dit moment is. Dus, niet ergens wel gaan graven en ergens anders niet. Laat de objecten of vindingen zoals ze in het verleden zijn achtergelaten met rust of ga er goed mee aan de slag, drukt RAAP op het hart. Verder onderzoek kan nog veel meer uitwijzen: hoe heeft het Proostenhuis er daadwerkelijk uitgezien? Kloppen de historische prenten? Hoe zagen kastelen er in die tijd in deze omgeving nu precies uit? Enzovoort. Mocht de gemeente dit niet willen, dan adviseert RAAP om niet verder te graven dan 4,1 meter NAP, zodat de resten die er nog wel zijn niet worden verstoord.

Het rapport van RAAP Archeologisch Adviesbureau is niet meer 'geheim'. In de gemeenteraad heeft Jan Rouwenhorst aan het college van B en W gevraagd om het onderzoeksrapport openbaar te maken. Dat verzoek is ingewilligd. De gemeenteraad is nu bekend met de inhoud.

Een reconstructie van het Proostenhuis, volgens RAAP Archeologisch Adviesbureau.

Voor de cultureel-historische waarde is het interessant als de gemeente er mee verder gaat. Maar ik begrijp dat dit veel geld kost en waarschijnlijk niet veel oplevert. Met de economische crisis van de afgelopen paar jaren heeft ook de gemeente ingrijpend moeten bezuinigen. Om dan ergens in te investeren wat weinig oplevert, is niet zo voor de hand liggend.

Laat alle archeologische vondsten maar veilig op 4,2 NAP meter diep liggen. En hopelijk, in de toekomst, wordt er dan toch nog iets mee gedaan!

Bronnen

Rapport

M. Jordanov, RAAP Rapport 2273 - Plangebied voormalig kasteel het Proostenhuis, Gemeente de Ronde Venen, Archeologisch vooronderzoek: een bureau en inventariserend veldonderzoek (katerende fase), 2011

Artikelen

Alexandra Daniëls, Het Proostenhuis, Proostdijkoerier 1995
Artikel Joop Frankhuizen, Met radar op zoek naar Proostdij, Proostdijkoerier juni 2011
Artikel Fred de Wit, Archeologisch onderzoek naar het Proostenhuis, Proostdijkoerier september 2011

Mondelinge informatie

Fred de Wit

Internet

http://watwaswaar.nl/schatkamer/nederland_in_1832/

Een nieuwe ambtswoning voor de burgemeester

Voor burgemeester Dirk Haitsma - die in de zomer van 1971 tot burgemeester van Mijdrecht werd benoemd - werd een nieuwe ambtswoning op Hofland nummer 1 gerealiseerd, omdat het oude pand op dezelfde plek niet meer voldeed en zeer kostbaar was in het onderhoud. Het betreffende raadsbesluit veroorzaakte destijds een rel, die de landelijke pers en televisie haalde.

Hieronder volgen enige reacties uit de Tweede Kamer en de media van die tijd.

Een sprekend geval

In maart 1972 stelden de kamerleden Ferdinand Fiévez en Piet van Zeil, allebei behorend tot de fractie van de Katholieke Volks Partij (KVP), schriftelijke vragen aan de minister van Binnenlandse Zaken, Molly Geertsema (VVD). Het ging over de stichtingskosten, aftrekregeling en de financiële mogelijkheden van gemeenten. In hun toelichting stelden beide volksvertegenwoordigers dat er "vrij regelmatig problemen aan de dag treden rondom de kosten verbonden aan de bouw (...) van ambtswoningen."

Ze vinden het daarom bijzonder gewenst dat er algemene maatregelen worden getroffen. Speciaal wordt de situatie in Mijdrecht aan de orde gesteld. "Recentelijk deed zich weer een sprekend geval voor te Mijdrecht alwaar de gemeenteraad besloot tot de bouw van een nieuwe ambtswoning voor de burgemeester ter waarde van plm. f. 300.000, waarbij bedacht moet worden dat de bestaande en bepaald niet bouwvallige ambtswoning ter waarde van f 100.000 zal worden gesloopt, terwijl boven

het bedrag van plm. f. 300.000 nog rekening moet worden gehouden met de waarde van de grond van plm. f. 100.000."

Minister Geertsema reageert binnen een maand en stelt dat "de materie van de ambtswoningen van burgemeester nader bezien (is). De conclusies, waartoe de nadere beschouwing van de materie heeft geleid, zijn vervat in

antwoorden, die inmiddels zijn gegeven op de diverse door leden der Kamer gestelde vragen." Duidelijk werd dat er een tabel was gemaakt voor het vaststellen van de huurwaarde van de ambtswoningen.

Geen dekkingsmiddelen

Plaatselijk bleef de zaak de politieke gemoederen bezighouden. Onder de kop "Dure woning van burgemeester" besteedde de pers in mei 1973 weer aandacht aan de kwestie. Dit kwam, omdat de fractie "Idee 70" (PvdA, D'66 en de groep Gemeentebelangen) de bouw van een ambtswoning voor de burgemeester op de

De voormalige ambtswoning van de burgemeester op Hofland nr. 1. Afgebroken in 1972.

agenda van de raadsvergadering van begin juni wilde plaatsen. Eerder was namelijk het raadsbesluit van 22 februari 1972 - slopen van een ambtswoning en het op dezelfde plaats bouwen van een nieuw onderdak voor de burgemeester - geschorst omdat de dekkingsmiddelen voor de investeringen niet waren aangegeven. Het ministerie van Binnenlandse Zaken zou hebben geadviseerd het oude raadsbesluit door een nieuw te vervangen. Op 1 mei 1973 werd de zaak opnieuw in de gemeenteraad behandeld en toen werd duidelijk dat het raadsbesluit van 22 februari 1972 niet deugde. Dat zou

“na overleg met de provinciale griffie en het ministerie van Binnenlandse zaken een week (daarvoor) zijn gebleken.”

“Fouten van B. en W.”

De fractie van “Idee '70” benadrukte dat het voortdurend maken van fouten door B. en W. van Mijdrecht een brede openbare behandeling verdiende. Rudolf Engers van die fractie wilde tijdens de raadsvergadering interpellieren over een naar zijn zeggen “persoonlijk feit”. De burgemeester ontnam hem echter het woord, toen hij nauwelijks was begonnen, omdat het raadslid de kwestie van de burgemeesterswoning naar voren bracht. Volgens burgemeester Haitsma - die de vergadering meteen hierna sloot - probeerde de heer Engers de kwestie langs een achterdeur weer in het geding te brengen.

Begin juni 1973 sloeg burgemeester Dirk Haitsma zelf de eerste paal voor de nieuwe ambtswoning, die door tegenstanders te duur werd gevonden. De gemeenteraad van Mijdrecht besloot indertijd met 10 tegen drie de bouw te laten doorgaan. De driemansfractie van Idee '70 stemde tegen.

Bronnen:

<http://www.statengeneraaldigitaal.nl>

<http://www.digibron.nl/search/share.jsp?uid=00000000012ea6d9f2a57299f033a700&sou id=101rce1>

Streekarchief Vecht en Venen: Notulen van de gemeenteraad van Mijdrecht.

**bestuur en redactie
wensen u
fijne kerstdagen
en een
gelukkig nieuwjaar**

Surfen op het

Het wereldwijde web is een onuitputtelijke bron van informatie. In ons kwartaalblad wijzen we met regelmaat op mogelijk interessante sites voor geschiedenisliefebbers. Deze keer opnieuw een aantal sites, waar u met plezier naartoe zult surfen, de tips zijn opnieuw afkomstig uit het Stamboomboek ‘Verborgten verleden’ van Rob van Drie. De illustraties in dit artikel zijn afkomstig van de besproken websites.

Maar eerst milwiki.nl

Hoewel promotie van het militair apparaat zeker niet de bedoeling is van het wijzen op deze site kunnen we niet anders dan bevestigen dat voor de rechtgeaarde stamboomonderzoeker ook op deze site de nodige aanvullende gegevens te vinden zijn. In het submenu ‘onderzoek’ vindt u verwijzingen naar artikelen, collecties en lezingen.

Genwiki.nl

Genwiki is een samenwerkingsverband tussen genealogen in Nederland. Per provincie is een aparte wiki opgezet, waarin een ieder informatie kan vinden m.b.t. genealogisch onderzoek in de diverse provincies. Verder zijn er ook een groot aantal genealogische gegevens opgenomen in Genwiki. Het is inderdaad een wiki. Wie dat wil kan gegevens plaatsen, corrigeren, aanvullen etc. Om naar de wiki van de betreffende provincie te gaan, klikt u op de corresponderende tab in de header.

Genealokaal

Op de site met de volgende link: <http://www.geneaknowhow.net/genea/lokaal.htm> treft u een aantal online cursussen (paleografie en middeleeuws Latijn), die u het zoeken naar gegevens van verre voorouders kunnen vergemakkelijken. Het doel van de site is het ondersteunen van de genealogisch onderzoeker met behulp van cursussen. Deze cursussen worden gratis aangeboden en zijn allemaal volledig te downloaden. Er rusten echter wel copyrights op deze cursussen, zodat deze alleen voor privégebruik van de downloader te gebruiken zijn. Het enige wat van u wordt gevraagd, is dat u zich registreert.

Cindislist.com

Tikt u de pagina cindislist.com in dan krijgt u toegang tot een reeks van links in het ‘familytreeresearch’. Het betreft een groep van Engelstalige sites met tips voor vele buitenlandse websites, die uw familieonderzoek tot ver over de grens kan brengen. Databases, vooroudergegevens,

web [13]

genealogieën, collecties van Mormonen, familienamen en nog veel meer. U bent weer de nodige uurtjes zoet.

Digitalestamboommonitor.nl

De Digitale Stamboom Monitor is een gratis hulpmiddel voor genealogen die automatisch de nieuwste toevoegingen willen ontvangen van de Digitale Stamboom sites van Amersfoort, Delft, Eindhoven, Kennemerland en Rotterdam om de eigen stamboom aan te vullen. De Digitale Stamboom ontsluit gegevens van diverse gemeentearchieven en regionale historische centra. De gemeente Delft is volledig eigenaar van de Digitale Stamboom. Het algemeen inhoudelijk beheer en de ontwikkeling van de Digitale Stamboom zijn in handen gelegd van de Beheersraad, waarin alle deelnemende archiefdiensten vertegenwoordigd zijn. De belangrijkste bronnen voor genealogisch onderzoek die ontsloten worden zijn de Doop-, Trouw- en Begraafregisters (vóór 1811) en de Registers van de Burgerlijke Stand (ná 1811).

Stadsarchief.amsterdam.nl

Het Stadsarchief is het historisch documentatiecentrum van de stad Amsterdam met 35 kilometer archieven, een historisch-topografische collectie met miljoenen kaarten, tekeningen, en prenten, een bibliotheek en omvangrijke geluids-, film- en fotoarchieven. In het stadsarchief vindt u de archieven van de stedelijke overheid en van particuliere instellingen en bedrijven, die iets met Amsterdam te maken hebben. De archieven zijn toegankelijk, zodat iedereen de documenten kan raadplegen. Alle kennis over de stad Amsterdam die in de archieven te vinden is brengen we naar buiten in publicaties, tentoonstellingen en allerlei evenementen.

Graftombe.nl/online-begraafplaats

We hebben het over familieleden die overleden zijn. Op diverse sites zijn gegevens van overlijden verzameld, zo ook op graftombe.nl, waarvan overigens de homepage

een foutmelding geeft, maar de doorklik per provincie nog wel toegang geeft tot de gegevens van de diverse gemeenten. Voornaam, achternaam, geboortedatum en datum van overlijden zijn te raadplegen.

Svb.nl

Op de site van de Sociale verzekeringsbank is wat aanvullende informatie te vinden als het gaat om voornamen. De Top 20 kindernamen van 2012 is bijvoorbeeld bekend. De populairste jongens- en meisjesnaam waren dit jaar Lucas en Emma. Omdat we de kinderbijslag betalen, weten we van alle kinderen hun voornaam. Zo kan de SVB ook zien hoeveel kinderen dezelfde naam krijgen. U kunt op de gepresenteerde lijsten (per kalenderjaar terug te zoeken) ook op een naam klikken voor extra achtergrondinformatie.

Meertens.knaw.nl

Het Meertens Instituut is een onderzoeksinstituut dat zich bezighoudt met de bestudering en documentatie van Nederlandse taal en cultuur. Centraal staan de verschijnselen die het alledaagse leven in onze samenleving vormen. Het Meertens Instituut is onderdeel van de Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen. Documentatie over volksverhalen en naamkunde zijn wel de meest in het oog springende deelsites.

Belangrijke bron voor middeleeuws onderzoek

Voor wie veel onderzoek doet in middeleeuwse families, is de site van de Foundation for Medieval Genealogy een zeer rijke bron. De site is te vinden op www.fmg.ac. Vooral interessant is het megaproject Medieval Lands, waarin enorme aantallen genealogieën van Europese adel over de periode van ca. 500 tot 1500 te vinden is. Zowel grote vorstenhuizen als talloze kleine lokale adellijke families. Zie onder projects/medlands. De gegevens worden met regelmaat bijgewerkt (zichtbaar bij updates onder het kopje medieval lands) en de gegevens zijn vrijwel zonder enige uitzondering voorzien van uitgebreide bronvermeldingen en motiveringen.

Ten slotte wijzen we u nog op de sites van het kadaster (Kadaster.nl) en als directe aanvulling hierop de site Watwaswaar.nl. Op deze laatste site is historische informatie te vinden over elke plek in Nederland. Tevens biedt deze site direct toegang tot een groot aantal plaatsgebonden collecties van Nederlandse erfgoedinstellingen.

Gebouwen met een

Geschiedenis wordt niet alleen gemaakt door de belevenissen van mensen, maar ook door gebouwen, woningen en gebeurtenissen. Zo zijn onlangs de contouren vastgesteld van de plek waar het oude Proostenhuis heeft gestaan. Opgravingen kunnen ons wellicht een beeld geven van het leven van de mensen in Mijdrecht gedurende de periode dat het Proostenhuis een functie had, die ter vergelijken is met het gemeentehuis.

Het Rechthuis

Na de verwoesting van het Proostenhuis in 1572 vergaderde de schout met zijn schepenen (burgemeester en wethouders) tot 1878 te Mijdrecht in een herberg. Deze gelegenheid kreeg daardoor de naam van "Het Rechthuis". Uithoorn had ook een Rechthuis en dit gebouw stond op dezelfde plek als het huidige hotel-restaurant "Het Rechthuis" aan de Amstel.

In Mijdrecht moet - volgens sommigen - "Het Rechthuis" ongeveer gestaan hebben op Hofland waar tot 1930 het hotel-café "Het wapen van Mijdrecht" stond. Het oude bord daar met de aanduiding "Uitspanning" was een herinnering aan de tijd van de koetsen, waarbij niet alleen de reiziger maar ook de paarden na een lange tocht rust werd gegund.

Het rechthuis op de hoek Dorpsstraat - Raadhuislaan, omstreeks 1935.

De huidige straatnaam "Uitspanning" herinnert aan de plek waar destijds dat hotel stond. Eigenaar Linders staakte in 1930 de exploitatie van zijn bedrijf. Later ging de naam "Het Rechthuis" over op het café dat op de hoek van de Dorpsstraat en de Raadhuisstraat staat. Dit heeft nooit als de vergaderplaats van burgemeester en wethouders gefungeerd, want in 1878 kreeg de gemeente Mijdrecht een raadhuis, dat de parel was van alle raadhuisen in de naburige dorpen. Helaas werd het honderd jaar later gesloopt om plaats te maken voor het huidige raadhuis.

Frappant is echter dat de eigenaar Borst van het "Het Rechthuis" hiervoor eigenaar was van het Mijdrechtse

Bondshotel. Waarom noemde hij zijn nieuwe café "Het Rechthuis"? Zouden de vergaderingen van schout en schepenen vroeger soms op de plek van het Bondshotel hebben plaats gevonden? Wellicht kan een onderzoek in het kadaster of in de notariële archieven ons verder helpen.

Het Bondshotel

Behalve "Het Wapen van Mijdrecht" was er voor de Duitse inval in ons land nog een hotel in het centrum van Mijdrecht. Het werd het "Bondshotel" genoemd en stond op de plek waar tegenwoordig de speelgoedzaak van Bart Smit is gevestigd.

De aanduiding "Bondshotel" werd pas verleend als het hotel aan diverse voorwaarden voldeed. Die voorwaar-

Het Bondshotel. Op de bovenverdieping woonde de familie Lansdaal.

den waren in 1884 door de ANWB vastgesteld. Zo moest het hotel een badkamer hebben en op elke kamer behoorde was- en scheerwater aanwezig te zijn. Leden van de ANWB konden er tegen een gereduceerde prijs logeren en kregen ook vaak kortingen op maaltijden en wijnen. Vanaf 1891 verspreidde de ANWB emaille uithangborden met de tekst "Bondshotel". Zo kon men zien dat het een goed hotel was. Tot 1915 was Borst hiervan de eigenaar. De nieuwe bezitter was Van Doesburg, die eigenaar was van de nabij gelegen koekfabriek "De Lindeboom", die er een pension voor zijn personeel van maakte. Borst werd toen de eigenaar van het nog steeds bestaande "Rechthuis" op de hoek van de Dorpsstraat en de Raadhuisstraat.

geschiedenis

De familie Landsdaal

Eén van de huurders van een gedeelte van het pension was de familie Landsdaal, weet een dochter van die familie ons te vertellen. Haar vader had, evenals zijn broers, een banketbakkerszaak in Amsterdam. Door de crisistijd in de jaren dertig moest hij zijn zaak verkopen en toen verhuisde het gezin naar Mijdrecht. Haar oom was Thomas Steenkamp, die directeur was van de Baconfabriek "De Hoorn" in Uithoorn. In Mijdrecht had deze firma een dependance naast de koekfabriek. Haar vader was daar chef geworden.

Wat er in deze dependance gebeurde, weet zij niet precies meer. Wel weet ze dat het iets met inblikken van augurken en andere conserven te maken had, want zij gingen wel eens naar buurman Van de Plas, die daar ook werkte, om een augurkje te bedelen. Met buurman en fietsenmaker Harrewijne, die naast hen aan de andere zijde woonde, konden ze het ook goed vinden. De familie Landsdaal woonde op de bovenste verdieping van het hotel.

"We hadden vijf kamers en elke kamer had een nummer. Het toilet had nummer 100. Heel bijzonder was de grote hotelkeuken voor ons. We woonden daar ook in. Als het heel erg warm was, aten we op de grote overloop, want daar was het lekker koel. In de grote keuken zijn later ook kooklessen gegeven. Beneden was de gelagkamer, waar we als kinderen ook veel kwamen. Tijdens de bezetting heeft er enige tijd de School met den Bijbel in gezeten en boven hoorden we de kinderen altijd zingen. Na de bevrijding werden in de dependance Nederlanders, die in de oorlog fout waren geweest, verplicht om daar te werken.

Na het werk werden zij weer naar het gevangenenkamp afgevoerd. Eén gevangene was op een keer gevlucht en dat had nog al wat consternatie opgeleverd."

Mevrouw Landsdaal ziet nog altijd met veel plezier terug op de tijd die zij in het voormalige hotel heeft doorgebracht. Zij heeft daar - naar eigen zeggen - een fantastische jeugd gehad, want door de grote ruimte kwamen er veel vriendjes en vriendinnetjes spelen.

De afbraak

Omstreeks 1950 is het voormalige hotel afgebroken om plaats te maken voor het gebouw van de N.V. Drogerijen Maatschappij, waar onder andere drogisterijartikelen werden gefabriceerd. Toen deze firma naar het Mijdrechtse industrieterrein verhuisde, kocht de gemeente het terrein van de voormalige koekfabriek in zijn geheel op en verkocht dit door aan een projectontwikkelaar. Die maakte van het bebouwde gedeelte een winkelcentrum dat de naam "De Lindeboom" kreeg. Op de plek waar ooit de hotelgasten logeerden en de familie Landsdaal woonde is nu een speelgoedzaak. Voor hoe lang nog? Want er zijn plannen om het hele winkelcentrum te renoveren. Door de huidige crisis zijn die plannen voorlopig in de ijskast gezet. Maar dat het huidige winkelcentrum ooit geschiedenis zal worden, is zeker.

Geraadpleegde bronnen:

- J.J. Homan en A. Bloed, *Oude prentkaarten vertellen over Mijdrecht*.
- *Met dank aan mevrouw G. Landsdaal*.

Activiteitenprogramma

Donderdag 10 januari	Nieuwjaarsreceptie, met een lezing van de heer Paul Hoogers over archeologie. Irenegebouw, Kerkstraat 9 te Mijdrecht, aanvang 20.00 uur.
Donderdag 7 maart	Tentoonstelling: 'nieuws uit het verleden' (krantenknipsels, foto's enz.) bij de heer Jan Compier, Botsholse dwarsweg 13a, Waverveen (van 11.00 tot 17.00 uur).
Dinsdag 23 april	A.V. + lezing over vliegtuigwrakken in de oorlog door de heer Ruurd Kok. Ontmoetingskerk PKN Wilnis, Dorpsstraat 20, Wilnis, aanvang 20.00 uur.
Vrijdag 28 juni	Wandeling grachtengordel Amsterdam o.l.v. Paul Rowold. Verzamelen bij het American Hotel, Leidseplein, Amsterdam om 14.00 uur.
Woensdag 13 november	A.V. + lezing over bidprentjes en kloppes door mevrouw E. Verheggen. Hervormd Verenigingsgebouw, Herenweg 270, Vinkeveen, aanvang 20.00 uur.

Bezoek aan de tentoonstelling 'Nieuws uit het verleden.'

BIJ JAN COMPIER, BOTSHOLSEDWARSWEG 13A TE WEVERVEEN, 7 MAART A.S.

Op 7 maart a.s. kunt u mee voor een speciaal voor leden van onze vereniging opgestelde tentoonstelling in het privé-museum van Jan Compier aan de Botsholse dwarsweg 13a in Waverveen. Opgeven hiervoor kan tot 1 februari a.s. bij Marie-José van Eijk, via een briefje op Raadhuisplein 22, 3541 EE Mijdrecht of per e-mail: m.j.vaneijk@casema.nl

Vader Theodorus Compier had historisch besef en heeft dat doorgegeven aan zijn zonen, Jan en Fons. Zo leerden zij op jonge leeftijd alle landen met hoofdsteden en rivieren uit hun hoofd, de "regeringsjaren" van het koninklijk huis en de presidenten van Amerika. "Alles wat je in je leven tegenkomt, moet je van het begin af nagaan", was zijn motto. "Je moet over alles mee kunnen praten, niet alleen over koeien,"

Pa had al het een en ander van de Tweede Wereldoorlog verzameld en had de familiebijbel uit 1850 in bezit. Jan verzamelde en kocht wat hij tegenkwam over Waverveen, zo ook een uniek boekje van Waverveen uit 1674 van perkament. De verzameling werd flink uitgebreid toen de Polderschool in 1974 sloot.

Johannes Cornelis Theodorus Jozef Compier werd geboren op 23 november 1942. Hij werd eigenaar van de schoolboeken, die hij opsloeg in jute zakken in kasten in de schuur. Er waren veel foto's en papieren bij de massa die hij met de tractor ophaalde. Gedurende lange tijd keek hij er niet naar om, tot z'n verhuizing. Toen heeft hij het gesorteerd. In de loop van de tijd heeft hij veel meer verzameld, Het merendeel (90%) heeft hij gekregen. "Als je er gepast mee omgaat, komt er steeds meer bij", vertelt Jan.

Dominee Rienks van de Gereformeerde Kerk uit Vinkeveen was eveneens een verzamelaar en van hem heeft Jan spullen gekregen en gekocht. Buiten de notulen van de Polderschool vanaf 24 oktober 1918 heeft Jan ze ook van de Waverse Protestant Christelijke School, vanaf 1927. Dit archief heeft hij gekregen toen het gevonden werd bij de verbouwing van een oude boerderij. Zijn collectie is inmiddels uitgegroeid tot een klein museum en Jan laat het graag zien. Bezoekers zijn altijd welkom, liefst op afspraak. Als Jan thuis is, ontvangt hij U, maar hij blijft er niet voor thuis. In de maanden april en mei heeft hij vaak een tentoonstelling over de Tweede Wereldoorlog. Ook komen er scholen op bezoek. Inmiddels bestaat zijn collectie uit uitingen van geloof, schoolplaten, boeken, landbouwmaterialen en gereedschap, plaatselijke geschiedenis en de Tweede Wereldoorlog. Recentelijk heeft Jan, die lid is van de VKTV (Vereniging voor Kranten en Tijdschriften Ver-

zamelaars), een vereniging met honderd leden, een archief gekregen van landelijke kranten. Hij heeft een aparte kamer met stellingen gemaakt om deze te herbergen.

Bij de tentoonstelling van 7 maart 2013, die Jan voor ons opstelt, zullen foto's uit Vinkeveen en Waverveen de hoofdrol spelen. De geloofsuitingen staan in hun eigen hoek en waarschijnlijk zal hij in het teken van "Het jaar van de Boer" zijn landbouwgereedschappen tevoorschijn halen.

Nieuwe leden

Hr. K.L. Vernooij	Mijdrecht
Hr. Maarten Divendal	Abcoude
Mw. J. Kok	Vinkeveen
Mw. Lansdaal	Mijdrecht
Mw. J. Vanhaelen	Mijdrecht
Mw. T.M. Speijer-Duppen	Mijdrecht
Hr. D.A. Verbruggen	Kamerik
Hr. J.H. van der Linden	Rijssenhout
Hr. H. Dijkstra	Mijdrecht
Hr. J. Voorbij	Vinkeveen
Mw. Elza Vis-Strubbe	Vinkeveen
Hr. A.J. van Zwieten	Vinkeveen
Mw. J.M. Huurman-Clappers	Vinkeveen

Redactioneel

Onze jaarvergadering van 15 november in de PKN Ontmoetingskerk in Wilnis is naar voldoening verlopen. De begroting voor 2013 is unaniem aangenomen en de activiteiten voor komend jaar zijn door de aanwezige leden omarmd. Meest ingrijpende mededeling betrof wellicht ons aangepaste consumptiebeleid. Onze lezingen en fotoavonden worden gelukkig goed bezocht en gastvrij als wij zijn geven we de koffie (twee maal) en de andere dranken later op de avond altijd gratis uit. De laatste keer was de opkomst ruim 130 personen en we merken nu dat het gratis ronddelen van alle drankjes financieel niet langer verantwoord is. Wij schenken in de toekomst één consumptie bij binnenkomst gratis en voor de overige consumpties in de pauze en na afloop rekenen wij €1,-. De Nieuwjaarsreceptie, komend jaar 10 januari 2013, waarvoor een ieder van harte is uitgenodigd, blijft natuurlijk gewoon gratis. Graag ontmoeten we elkaar daar weer in goede gezondheid. Bestuur en redactie wensen u prettige feestdagen en een goede jaarwisseling.

Ook lid worden?

Bel dan naar 0297 264095 of stuur een e-mail naar administratie@proosdijlanden.nl

En bezoekt u vooral ook onze website:
www.proosdijlanden.nl

Inleverdatum kopij volgende nummer: 1 februari 2013

Doelstelling van de vereniging:

De vereniging stelt zich tot doel belangstelling te wekken voor de geschiedenis van De Ronde Venen en een stimulerend aandeel te leveren in de ontwikkeling van de regionale en plaatselijke geschiedenis in de ruimste zin.

Colofon

'De Proosdijkoerier' is een kwartaaluitgave van de Historische Vereniging 'De Proosdijlanden' ge-registreerd onder ISSN 1388-7165

Redactie

Dhr. John Driedonks (eindredacteur)
Dhr. Piet Grundmann
Dhr. Jan Rouwenhorst
Mw. Marian Sterenborg

Vormgeving

Dhr. Jaco Kroon
E-mail: jaco@peploen.nl

Redactieadres

Dhr. John Driedonks,
Adres: Dijkgraaf 42, 3648 KC Wilnis
E-mail: john.driedonks@hu.nl

Drukwerk

Drukkerij Avanti Wilnis,
Website: www.drukkerijavanti.nl

Voorzitter

Dhr. J. Meulstee,
E-mail: meuls63@planet.nl

Secretaris

Mw. M.J. van Eijk,
Adres: Raadhuisplein 22, 3641 EE Mijdrecht,
Telefoon: 0297 - 281835

Penningmeester

Dhr. A. Schuil,
E-mail: schuil@kpnplanet.nl

PR en documentatie

Dhr. C. Oudshoorn
Telefoon: 0297 - 282190

Algemeen adjunct

Dhr. H. van Zwieten
Telefoon: 0297 - 262316

Monumenten, archeologie, excursies en lezingen

Mw. W. Dijkshoorn
Telefoon: 0297 - 285373

Heemkunde

Dhr. H. Hoefkens,
E-mail: h.m.hoefkens@kpnplanet.nl

Genealogie

Dhr. H. van Dreumel,
E-mail: h.v.dreumel@gmail.com

Ledenadministratie

Mw. M. van Vliet
Adres: Waverveensepad 8, 3645 CM Vinkeveen
Telefoon: 0297 - 264095
E-mail: administratie@proosdijlanden.nl

Aanmelding voor het lidmaatschap kan bij de ledenadministratie op bovenstaand adres.

Postadres vereniging

Postbus 65, 3648 ZH Wilnis
Bankrekeningnummer 36.96.18.505

Website: www.proosdijlanden.nl

E-mail: info@proosdijlanden.nl

Contributie: €17,50 per jaar

Losse nummers: € 4,90 per stuk

Oplage

Circa 1100

Rabo Dichtbijfonds

Dichtbij onze samenleving staan en de leefbaarheid in onze lokale samenleving versterken. Dat is het idee van Rabobank Rijn en Veenstroom. Daarom reserveren wij jaarlijks een deel van onze winst in een fonds; het Rabo Dichtbijfonds. Een nieuwe naam voor een nieuwe bank, gekozen door onze leden. Met trots presenteert Rabobank Rijn en Veenstroom: het Rabo Dichtbijfonds! Wilt u een aanvraag indienen of meer weten over het fonds, kijk op www.rv.rabobank.nl.

Investeren in de lokale samenleving.
Dat is het idee!

Rabobank. Een bank met ideeën.

www.rv.rabobank.nl

